

KÜLÜGY-HADÜGY

Budapest, 1914. május 24-én HETI SZEMLE I. évfolyam, 5. szám

Szerkeszti: Szilágyi Lajos dr., cs. és kir. kamarás.

o

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Népszínház utca 16

Előfizetési ára: negyedévre 4 K, egész évre 16 K. Egyes szám 30 fillér. Vasárnaponként jelenik meg. Telefon: József 51-15.

Több határozottságot!

Magyarország és Ausztria együtt nemcsak népeinek számánál, hanem haderejénél fogva is nagyhatalom. Az európai koncert csak akkor teljes, ha Németország, Franciaország, Anglia, Oroszország és Olaszország mellett jelen van a monarchia is. A nagyhatalom fenntartása azonban rengeteg pénzbe és vérbe kerül; emellett áldásában az egyes állampolgár csak akkor részesül, ha a nagyhatalom bizonyos célok elérésére nemcsak törekszik, hanem azokat meg is valósítja.

Nyílt titok, hogy eddig a mi monarchiánknak, mint nagyhatalomnak bevallott és őszintén hirdetett célja nem volt. Nagyon szép és üdvös a folytonos „béke“-hangoztatás, de egyedül és kizárólag ez még nem erópróbája a több százezer szurony árnyékában nyugvó nagyhatalomnak.

Nekünk a nyugalom, a tespedés ellen kifogásunk van. Az örökös békehangoztatás növelte nagyra ellenségeink étvágját. Egy nagyhatalom, melynek új terület-foglalási vágyai nincsenek; egy nagyhatalom, mely a kisebb népek és nemzetek fölött csak azért örködi, hogy a létező állapotot senki megbontani ne merészelje; egy nagyhatalom, mely a semlegesség statusquoját még akkor is hirdeti, mikor már ágyuk torka és puskaropogás lépett a diplomácia békés marakodásai helyébe; egy ilyen nagyhatalom kormányzóit ne csodálkozzanak, ha e kis népek és nemzetek egyszerre csak nem önmaguk közt hadakoznak, hanem beleharapnak a monarchia eleven testébe is. Beleharapnak, mert nem félnek a visszaharapástól. Ők csak nyerhetnek. Ha sikerül: együtt lesz az egész szerbség, vagy az egész románság, ha nem sikerül: a monarchia csak büntető expedíciót vezet a fővárosok ellen. Néhány bünbaktot kivégeznek, talán földönfutóvá lesz egyik-másik dinasztia, de Belgrád továbbra is szerb főváros marad és Bukarest azontul is minden román Mekája lesz.

Ezzel a nagyhatalomhoz éppenséggel nem méltó magatartással igen könnyen veszendőbe mehet rengeteg milliókkal támogatott nemzetközi állásunknak minden presztízse.

Pedig az aknamunka folyik ellenünk nyíltan és titokban. Gyaláznak és semmibe vesznek bennünket ellenségeink és céljuk az, hogy teljesen lejárassák

O Felsége legújabb szobra.

A királyhidai hadsereglovóiskola által rendezett csoport-versenylovás első díja.

(Lásd „Testnevelés” rovatunkat!)

a monarchiát. Éppen ezért ennek az állapotnak előbb-utóbb véget kell vetni. Nem kell a kardot ugyan még kihuzni hüvelyéből, de erősen rá kell ütni. Akik mindenáron marakodni akarnak, már jó eleve tudják meg, hogy mi lesz botor cselekményüknek vége. Akik elvakultságukban egy jogar alatt akarják látni

az összes szerbeket vagy minden románt, azok ne felejtsek el, hogy a Habsburgok tanulni nem mennek a szomszédba, ha arról van szó, hogyan kell még néhány millió délszlávot a monarchia keretébe beleolvasztani. Szerbiára még történelmi jogaink is vannak. Mikor a magyar királyt koronázzák, a vazallus zászlók között lobog Szerbia címeres zászlaja is. Ne felejtsek el azt sem, hogy Hunyadi és Kapisztrán idejében Belgrádot még — Nándorfehérvárnak hívták. Ha háboru lesz, úgy Brennus győztes kardját dobja bele a hadisarc serpenyőjébe. Leigázott Balkán-államok területén is vezethet ut Szaloniki-ig, amelyet valaha becsületes őszinteséggel akartunk. Ha akkor nem álltunk volna meg az akarat mellett és álltunk volna évekig a habozás utján és a tétlenség ingoványán, úgy ma nem kellene még mindig véreznünk a már elmúlt Balkán háboru miatt.

Nagyhatalmunk diplomáciájától kissé több határozottságot várunk. Nem ok nélküli handa-bandázást, mert hiszen mi mindenkivel békét akarunk, de csak tisztességes és becsületes békét. Ha ez nem lehetséges, ha a feneketlen és okatlan gyűlölet már teljesen vakká tette szomszédainkat, hát akkor más-kép kell ott rendet teremteni. Aljas rágalmat, piszkolódást és tajtékos sárdobálást nem tűrünk. Ha nem lesz vége a déli határon a magyar-osztrák gyűlöletnek, úgy legven egyszer már vége a mi meghunvászokodó türelmünknek!

Ha ott lent megértik, hogy mindent elveszhetnek, akkor majd észbe kapnak és bizonyára a nagyhangú szószátyárkodást hamarosan felváltja a jobb belátás és az okos és számító félelem.

Ha diplomáciánk hatalmának, erejének és becsületes szándékának tudatában megérteti illetékes helyen, hogy a monarchia a háborut kerülve kerül, de ha rákényszerítik: nemcsak végigküzd, hanem az esetleges győzelemnek minden konzequenciáját levonja és nemcsak hadisarcban, hanem területben is kárpótolja magát az elhullott vértől és elköltött milliókért; úgy igen

hamar csend honol majd a balkán metropolisokban.

Küldügyeink vezetőitől több határozottságot — és ha ott lent a diplomácia köteles udvariasságát és sima, előzékeav modorát meg nem értenék, vagy félreértenék, úgy agresszívabb fellépést kérünk.

Haditengerészetünk fejlesztése.

— A 420 millió. —

Ismeretes, mily dilemma előtt állott a tengerészet vezetősége a mult évi delegációkban: Egyrészt tekintettel kellett lennie a keleti zavarok okozta gazdasági depresszióra, másrészt felelősséget kellett vállalnia a hajóhadért, mely a balkáni erőviszonyok változása folytán egészen más tényezőkkel került szembe, mint aminők az első dreadnought-osztály építési tervének elkészültekor fennállottak.

Azóta a Földközi-tengeren új hajóhadak alakulnak, hatalmas hajórajok egyesülnek, partvidékünk tehát veszélyesebb helyzetben van. Franciaország sosem látott sietséggel egy tucat nagy csatahajót épít, hogy hajóhada — a tengerészeti miniszter kijelentése szerint — rövid időn belül oly erős legyen, hogy az egyesített olasz-osztrák-magyar tengeri haderőt is megsemmisíthesse. Anglia megint teljes figyelemmel kíséri földközi tengeri politikáját, malta hajóhada Kitchener lord hivatalos közleményei szerint 1915-től kezdve fokozatosan nyolc modern dreadnoughtra erősül. Spanyolországnak három modern egységből álló dreadnoughtosztálya van, most kezdik a második osztály építését. Görögországban a francia tőke és az angol oktatók hatalmas dreadnoughtosztályt teremtenek, s ennek első egységei jövő évben már harcra készen a vizen lesznek. Orosz védőszárnyak alatt mind jobban közeledik Szerbia és Montenegró teljes gazdasági és katonai egyesülése. Szentpétervári és belgrádi lapok és a sok különféle egyesület buzgón gyűjtenek a „szerb“ torpedóflotilla céljaira, melynek Antivarit akarják majd támpontján kiépíteni. A propaganda diadalmasan hirdeti, hogy onnan majd eredményteljes vadászatot lehet tartani a magyar „Adria“ és az osztrák „Lloyd“ hajókra.

Nem volt szabad mind e felett napirendre térnünk.

A tengerészet vezetősége mindaddig tekintettel volt a két állam pénzügyi helyzetére és ez magyarázza, hogy az 1913. évre, valamint az 1914. év első felére előterjesztett költségvetési előirányzatunk az egyedüli volt valamennyi nagyhatalom között, melybe új csatahajó építését nem vettek fel. Ausztriában évek, Magyarországon hónapok óta üresen állnak a dreadnoughtok építőhelyei s a fiemei Danubius hajógyár a Szent István dreadnought vízrebocsátása után 600 kitünően iskolázott

munkását bocsátotta el. Két ülészakon át a tengerészet vezetősége a katonai érdekeket alá vetette a gazdasági érdekeknek most, a harmadik ülészakban, a Földközi-tengerért folyó állandó versengés közepette ezt többé nem teheti, ütött a tizenkettedik óra, elő kellett állania a követelésekkel.

Ezek legnagyobb része négy új dreadnought építésére kell, melyek a „Monarch“-osztályt fogják pótolni. Nem kívánhatja derék tengerészeinktől senki sem, hogy háboru esetén a Monarch-osztály husz éves, négy-négy 24 cm.-es ágyuval felfegyverzett hajóin víviák a halálharcot ötször akkora, egy tucat óriás-ágyuval ellátott hyperdreadnoughtokkal. Ezt a már teljesen védtelenné vált osztályt a tengerészet vezetősége 25.000 tonnás, 10 db. 35 cm.-es ágyuval felfegyverzett hajóval kívánja pótolni. Mindegyik hajó kb. 70 millió koronába kerül.

Nekünk jelenleg négy 20.000 tonnás dreadnoughtunk van, közülök a harmadik csak a jövő évtől használható. Egy pillantás az európai államok hivatalos hajólajstromaira, mindenkit meggyőz a jelenlegi követelések halaszthatatlan voltáról: Angliának 46, Franciaországnak 18, Oroszországnak 11, Németországnak 27, Olaszországnak 8, Törökországnak 2, Görögországnak 1 kész, vagy épülőfélben lévő nagy csatahajója van.

Hajóhadunk fejlesztése céljából szükségessé vált még néhány javított „Saida“-mintájú hajó. — u. n. „tengeri agár“ — építése. Ezek óránként 30 tengeri mérföld sebességgel haladnak s így nemcsak a felderítésre, hanem az ellenséges torpedónaszádok üldözésére is alkalmazhatók. Most csak négy ily hajónk van, ez pedig az Adria jelenlegi viszonyai közepette már nem elégséges. Egy ily gyorscirkáló vízelőlése 4500 tonna. Költsége 12—15 millió.

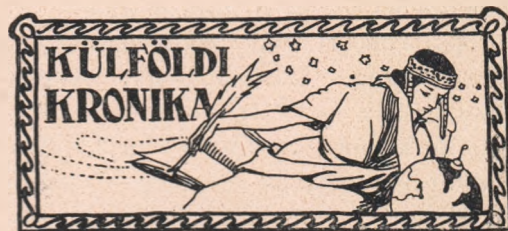
Elengedhetetlenül szükséges továbbá legalább 6 modern torpedójárómű, mert ezekből jelenleg csak 19 van birtokunkban, míg Anglia 283, Franciaország 87, Oroszország 140, Németország 146, Olaszország 78, sőt Görögország is 14 és Törökország is 11 darabbal rendelkezik.

Romániában lábra kapott ellenséges áramlatok, továbbá arra kényszerítettek, hogy fokozott figyelmet fordítsunk a Duna vidékének védelmére. Két monitorunk még épülőfélben van, s így lobogónkat csak két olyan hajó lengeti, amely minden tekintetben megfelel, s ez a : tízéves „Bodrog“ és „Temes“, 400—400 tonna vízelőléssel, két-két 12 cm.-es ágyuval s egy-egy ugyanolyan öblü tarackkal felfegyverkezve. A többi négy monitorunk komoly ellenféllel szemben alig jöhet számításba; hiszen a „Maros“ és a „Lajta“ 43, a „Körös“ és a „Szamos“ 22 évesek.

Ezzel szemben Romániának négy monitorja uszik a Dunán, melyek 680 tonna vízelőléssel, három 12 cm.-es toronyágyújukkal és három ugyanolyan öblü tarackukkal még új monitorainkat is felülmulják. Még hozzá: a flottaterv-

ben további 14, még hatalmasabb monitor szerepel. Mulhatatlanul szükséges tehát legalább két erőteljes monitor építését sürögés megkezdenünk.

A 420 milliós tengerészeti követelés tehát nagyon is indokolt volt. Törvényhozásunk bölcsességére vall, hogy ezt belátta, s az anyagiak rendelkezésre bocsátásával tengerészetünk továbbfejlesztését biztosította. *Most viszont a tengerészet vezetőségén a sor, hogy a rengeteg milliók célszerű felhasználásával haditengerészetünk erejét hatalmasra, ellenségeink előtt pedig félelmetesre tegye. Félelmetessé, mint szárazföldön vagyunk és a milyennekké lenni tengeren is tudunk és akarunk!*

Európa térképe fekszik előttem, mint egy kiterített, operáló asztalra tált eleven test. A sötét földabrosz fekete arculatján itt ott színes jeleket jegyeztem oda. Azokon a helyeken baj van! Olyanok ezek a vörös ceruzafoltocskák, mintha sebek torka fátongana ezen a vonagló, elkinzott testen.

Baj van. A helyzet egyre súlyosabb, egyre reménytelenebb és ma már az egész európai diplomácia látja és tudja, részben nyíltan is vallja, hogy az éveken át keserves pénzáldozattal fenntartott fegyveres béke is csődött mondott, hogy a viharfelhők nem oszlanak, csak az ágyuk szavára.

— Előttünk a térkép, amelyet szinte óráról-órára, a mindegyre érkező telegrammok nyomán borít be egyre nyugtalanabb összevisszaságban a vést jelező piros foltocskák légioja. Előttünk egy hét, egyetlen rövid hét, összesen százhatvannyalc óra eseményhalmaza és meg kell döbennünk a tények, a meglepetések e halmozódásán. Meggyorsult az idők járása felettünk.

A betegség, az öreg Európa betegségének fészke itt van a mi határainkon. A fiatal Albánia fővárosa felől izgalmas telegrammokat röpit a kábel nekünk, a Ballplatznak és egész Európának. Vilmos fejedelem még el sem foglalta szerény trónját a durazzói konakban, már kitört az epiróták véres lázadása. Zorographos bandái még markolják a fegyvert és már Tirana környékéről jelentik, hogy a sorozások kudarcával végződnek, a szkipetárok nem akarják magukra venni a keresztény német herceg egyenruháját és lázadásban törnek ki. A lázadók Durazzo felé haladnak és Vilmos fejedelem rájön arra, hogy a lázadás szerzője és vezére asztalnál ül, a félelmes oligarcha, a meghunyászkodásában mindég gyanus, a nyugalmat szinlelő, de ugrásra kész tigris — Esszád pasa személyében. Ószintén szólva, mi kezdettől fogva gyanus szemmel néztük az albán trón egykori önjelöltjének barátságos mosolyát, amelylyel szolgálatára állt a „jött-ment“ fejedele-

lemnek. Sejtettük, hogy Esszád csak alkalomra vár, hogy letaszítsa Wied Vilmost a trónról és maga üljön a helyébe. Most, úgy látszik, elérkezettnek érezte az időt. Különös szerencse, hogy intrikája nem sikerült és Vilmos fejedelem, aki ritka higgadt és megfontolt ember, elég erélyes volt a hatalmas oligarchát, a népszerű Esszádot elfogatni. Ez az energikus tény imponálni fog az albánoknak. Az elfogott pasát osztrák-magyar tengerészkatona kísérte az osztrák-magyar cirkáló fedélzetére. Figyeljünk! Vilmos fejedelem első érdekes és merész tényében rész jutott monarchiánknak is. Azt hiszem, hogy a közeli napok hozhatnak olyan eseményeket is, amelyekben még fontosabb szerepe lesz az osztrák-magyar monarchiának, melynek diplomáciája és fegyveres tekintélye megteremtette az önálló Albániát; és amely állandó figyelemmel kíséri e sok pénzbe és fáradságba került kreaturája sorsát.

*

Ennyiből is látjuk, hogy a véres Balkán-háború után nem nyugalom honol a félszigeten és nem békés fejlődés indult a vérrel áztatott földön. A török szultán trónbeszédében a haderő, különösen a flotta fejlesztését sürgeti, az elmúlt szerencsétlen háborúra hivatkozva. Ez a harcos trónbeszéd az elmúlt hét egyik diplomáciai szenzációja. A flottafejlesztés követelése különösen érthető. Ez világosan Görögország ellen irányul. Törökország lázas iramban fejleszti tengeri erejét, hogy újra magához ragadja a hegemoniát az Archipelagusban. A háború tehát nem fáradtságot és elcsüggedést de fokozott munkát teremtett és lázas mohó készülődést az újabb háborúra, amely nincsen messze.

De így van ez a többi Balkán államban is. Bulgária egész védrendszerét reformálja. Ez még nem jelentene közeli veszedelmet. De a legcsekélyebb diplomáciai akció, amely szomszédaival hozza vonatkozásba leleplezi Bulgária háborúra készülődő politikáját. A Dunán hidat akarnak építeni Bulgária és Románia közös megegyezéssel. — Ez a híd a békés fejlődés, a gazdasági szempontok, a kereskedelem kívánta közlekedés szülte volna. És az első differencia, amely a két ország delegátusai között főimerül ebben az ügyben, lerántja a békés álarccokat. Dehogy kereskedelem, dehogy békés fejlődés, dehogy gazdasági szempontok! Románia is, Bulgária is máshol akarja a hidat. Ott, ahol az ő oldalán magasabb a part és a hídő uralkodna az egész parton! A hidépítés ténye tehát nem békés megegyezést jelent, hanem készülődést egy újabb fegyveres támadásra.

Románia különben is nagyon megrögzött kedett étvágygal települ le az európai politika asztalához. Mint valami vásott és nevelten gyerek, minden tálba belemarkol, mindent ő akar megenni és ha egyelőre a körmére is koppantanak a nagyok — Európa nagyjai — gyerekdühében belekóp a szomszédok tányérjába. És köpködni fog, amíg el nem verik egy kicsit . . . Hogy Erdély kellene Romániának minden áron, azt régen tudjuk, hogy a monarchiát gyűlölik odaát, az sem újság, hogy a féktelen faji és politikai gyűlölség ádáz örülete mire

képesít; Decebalus utódait, azt megmutatta a történelem. És hogy az idő kulturáló hatása nem fogott rajtuk, a latin fajrokonságot álkulturgöggel (hirdetőkön), azt megmutatta a mult heti Mangra- eset is. Ez a hihetetlenül durva inzultus, amely öreg embert, nagyragu egyházi férfiut és magyar törvényhozót ért, valószínűleg megkapja büntetését. Romániát egy pillanatra megdöbentette monarchiánk erélyes állás-ioglalása. De jó lesz el nem felejtenuink, hogy a mai Románia nagyzási hóbortjában azt hiszi, tisztán az ő kegyétől függ az osztrák-magyar monarchia nagyhatalmi állása. És a Mangra-ügyben hiába ad a bukaresti kormány lanyha magyarázatot a mi kormányunknak, egy pillanatra el nem felejtethetjük, hogy Romániában nincs őszinte hiva a monarchiával való barátságna és a dunai királysággal szemben állandó en garde állásban kell lennünk.

*

Egy kicsit feljebb a Dunán . . . az egykori Nándorfehérvár egyik házában, amelyet Szkupstinának neveznek, lármás jelenetek viharzanak a szerb kormány körüi. Az ok? Sikkasztás és egyéb piszkosságok történtek a szerb tisztikarban, tábornokok tagadták meg az engedelmisséget és mert a kormány vizsgálatot mert indítani és mert nyugdíjazta a tábornokokat, azért valóságos sztrájkot rendez a tisztikar. És a kormány meg fog bukni, obstrukció van, országos felfordulás van néhány sikkasztó es renitens katona miatt. Mert a katonai anarchia teljes odaát a Duna tulsó partján és ezt az anarchiát tünni kell, ezt a pratorianus zsarnokságot szenvedni kell, mivel nem lehet tudni, mikor dördülnek meg újra az ágyuk odalenn. Szerbiának kell a katonaság jóindulata. Szerbia még most sem dolgozni és fejlődni akar, hanem hódítani. Zsebre akarja gyűrni a szomszéd monarchiát . . .

Hát följebb, világosabb tájakon? Az eddig semlegesnek tartott, csöndes és szorgalmas népek is kilépnek a fegyvercsörgéses porondra. A svéd trónbeszéd hatalmas hadseregprogramot vázol. „Az ország biztossága, önállósága, fegyverrel is megőrzött szabadsága az első, e cél szolgálataiban el kell nemulnia a pártharcnak, ebben minden svédnek egyé kell válnia!” — Így mondja a svéd király és a storting szocialista képviselői, élükön Branting Ernővel készek megszavazni az óriási haditerheket Svédország biztosságáért!

És Belgium! A békés, okos, gazdag, kis Belgium is védelemre gondol. Az eddigi 19 hónapi tényleges sorhadi szolgálatot föl emelik két évre!! Belgium is létszámot emel, hadseregét fejleszt, militarista politikát folytat. Egész Európa hangos az utóbbi napokban harcias trónbeszédektől, mindenütt lázas tempóban folyik a fegyverkezés, a békés munka alatt a háború szomjas vágyát érezzük és a mi monarchiánk is mindenre készen várja az első földlökést, amely megrázza az egész vén világrészt és amely innen, a mi szomszédágunk pokolkráteréből fog végigvonaglni Európán!

Budapest, 1914. május 22.

A tiszti fizetésekről.

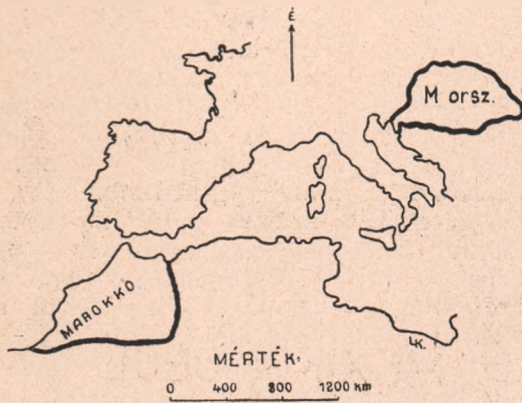
A tiszti fizetések emelésének kérdéséről az elmúlt héten egész irodalom keletkezett, melynek legnevezetesebb eredménye az, hogy a tisztek anyagi helyzetének kedvezőtlen volta a köz tudatba is átment. Hivatalos és nem hivatalos részről, a leghizelgőbb nyilatkozatokat olvastuk derék tisztjeink fáradhatlan munkásságáról, mely mindenki szerint jobb méltánylásra szorul. Megnyugvással veheti a tisztikar mindezt tudomásul annál is inkább, — mert senki se zárkózott el mereven a fizetések emelésének kérdése elől; a magyar kormány elnöke és pénzügy-minisztere is csak azt hangoztatták, hogy ezidőszert, az ország nyomasztó gazdasági helyzete miatt, lehetetlen bármit is tenni. Ami pedig az állam rettenetes gazdasági helyzetét illeti, — ezt a tisztikarnak is ismernie kell. A tisztikar is olvas, lát és hall: közvetlen tapasztalatokat szerezhet tehát arról, hogy gazdaságilag hogy állunk. — Ezért nem követhetjük a *Militärische Rundschau* arra a ténre, melyen a fizetésemelés gátjátul eléggé el nem ítélhető módon és hangon, a magyar kormány elnökét állítja oda, jöllehet, tudja, hogy maga a hadvezetőség se tervezett a folyó évre még semmi fizetésemelést; csupán „komolyan foglalkozott” a századosok fizetésének javításával, amint azt a május 3-iki számunkban mi is megírtuk és ahogy tőlünk azt a magyar nagy napilapok is átvették.

Összegezve a pro és kontra elhangzott híreket: fizetésemelés most nem lesz; a jövő évben azonban több, mint bizonyos, a századosok fizetését akként rendezik, hogy 18 tiszti szolgálati év után, tekintet nélkül az alkalmazásra, a századosok a 4400 koronás őrnagyi fizetéshez automaticé hozzájuthatnak.

Mi nehezen odázható, elemi szükségnek tartjuk a tisztek fizetésemelését és úgy véljük, hogy az ilyen válságos időkben kétszeresen fontos, hogy a haderő tisztjei anyagilag jól szituáltak és a sulyos megéllhetési gondoktól megkíméltek legyenek. Belátjuk viszont, hogy az ország jelenlegi sulyos válsággal válságos anyagi helyzetében a budget újabb megterhelése lehetetlen. Addig is azonban, amíg a fizetésemelés lehetősége elérkezik — ami már most se késhet soká — indokolt javaslatokkal fogunk előállni, mert úgy hisszük, hogy megfelelő rendszerváltozásokkal, bizonyos anomáliák megszüntetésével, célszerű és üdvös intézkedésekkel a tisztek anyagi helyzetén már most is segíthetni.

Lapunk az államvasutak pályaudvarain és minden nagyobb dohánytözsdeben kapható. — Mutatványszámot kívánatra mindenkinek szívesen küldünk.

A franciák térfoglalása Marokkóban.

A francia csapatok május tizedikén bevették Tazát. Ezzel az emlékezetes fegyverténnyel Marokkó meghódítása végleg befejeződött. Taza bevételével elesett a még ellentálló törzsek utolsó erőssége és megszűnhet végre a fölkelő törzsek folytonos üldözése, amely állandóan 80.000 francia katonát tartott fegyverben.

Hat évvel ezelőtt, 1908-ban csak az egyes kikötők és a közvetlen közelségükben fekvő városok, Casablanca, Rabat, Mogador, Mazagan és az algiri határon egy 130 km. széles csík volt francia lobogó alatt. 1911-ben elfoglalták Fezt és azóta a francia csapatok keleti és nyugati irányból folytonos, szívós, nehéz harcok árán nyomultak előre az ország belseje felé. Taza bevételénél megtörtént a két előnyomuló sereg egyesülése és ezzel az esemény-nyel, amelyet egy év óta halasztottak a franciák, a tulságos vér és pénzáldozatot kerülni akarván, — végleg befejeződött Marokkó okkupációja.

A francia protektorátus eddig ismeretlen vagyon- és életbiztonságot teremtett az afrikai tartományban. Ez a biztos, nyugodt állapot a közel jövőben a vállalkozási kedv és az egész gazdasági élet fellendülését fogja eredményezni. Ezt annál is inkább meg lehet jósolni, mivel az utolsó négy év alatt Marokkó kereskedelme máris megkétszereződött. Az országot keresztlaszerek szelik az újonnan épült országutak, mindenfelé táviróvezetékek és hidak épültek és e közmunkák nagy részét katonák végezték. A Tlemencoun és Casablanca-Rabat vasutonalat már csak körülbelül 450 km. választja el egymástól és az összekötő vonal kiépítésével beteljesedik nem-sokára a francia imperialisták álma, hogy Tunistól az Atlanti-océánig francia lokomotivok robogianak a vasuti síneken.

Válaszuton.

Irta: budahegyi Páuer Miksa m. kir. honv. őrnagy.

Az iskolai év pár hét múlva befejeződik.

A tanuló ifjuság igen nagy része a pályaválasztás kritikus utelágazójához ér.

A közvélemény és a polgári felfogás sok esetben a katonatiszti életpályát meddő és hálátlan pályának tartja, melyen pénzt keresni, módot szerezni nem lehet.

Ez a felfogás nagyon téves.

Ha elismerjük is azt, hogy a tisztipálya a kereskedő és az üzletember szempontjából kevésbé jövedelmező, mégis meg kell állapítanunk, hogy az akadémiát és a hadapródiskolát végzett fiatal 21—22 éves hadnagy oly illetékekkel bír, melyekkel megélhetése szerényen bár, de biztosítva van.

Nem mondom, hogy derék hadnagyaink némelyike nem volna képes a tábournoki illetékek nyakára hágni, azt sem állítom, hogy a hadnagyi fizetésből kardalos dámát és gépkocsit lehet tartani, de azt tudom, hogy fiatal tiszt koromban számos bajtársammal együtt tisztességesen meg tudtam élni, sőt kisebb műelvezetekre, — színházra és hangversenyre — is telt hébe-hóba a jól beosztott gázsiból.

A törekvő, ambiciózus fiatal tiszt a mai előléptetési viszonyok mellett 4½—5 év múlva lép a főhadnagyi és 6 év múlva a századosi rendfokozatba, további 10 év múlva pedig, ha a követelményeknek megfelel, törzstiszt lehet.

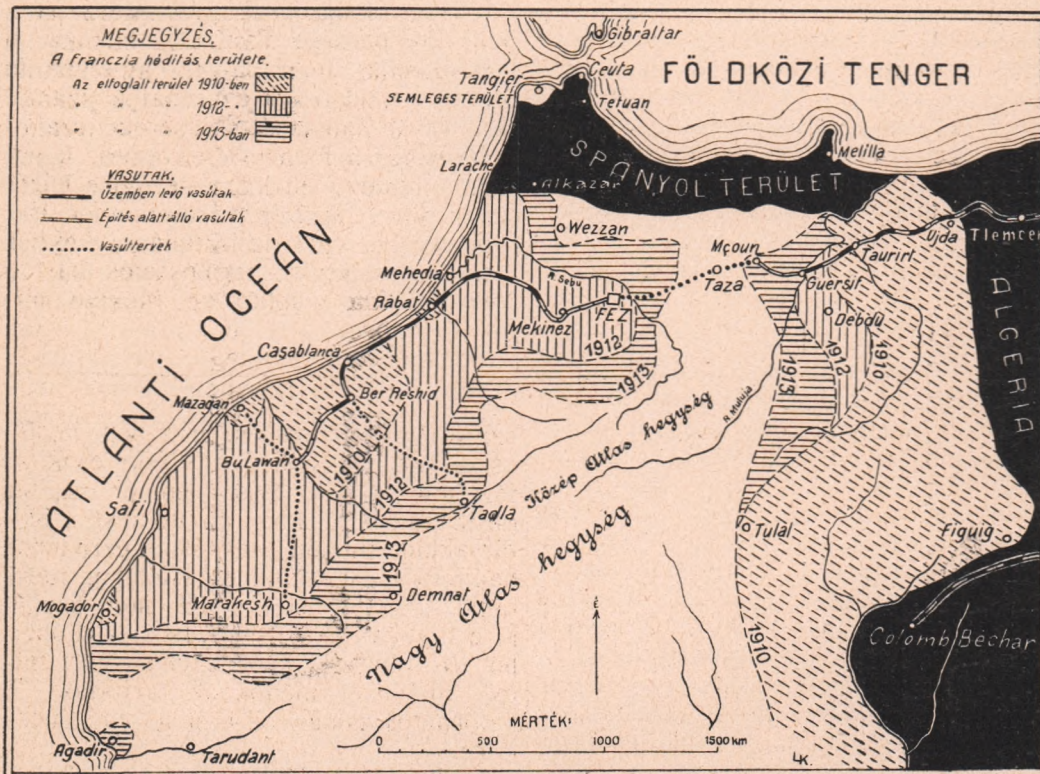
A hadvezetőségnek minden törekvése oda irányul, hogy a tisztikar megelégedett legyen és a megélhetési viszonyok javuljanak. E tekintetben minden objektív ítéletű embernek be kell látnia a nehézségeket, melyek fennállanak és melyek csak idővel küzdhetők le.

A fokozatos fejlődést mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy a mértékadó körök a katonatisztek családtagjainak feláron való utazást eszközölték ki, a tisztikar étkezdek az őszi fegyvergyakorlatokon segélyt kapnak, a fegyvergyakorlati pótdíjakat nemrégiben rendezték; kilátásban a loápolók rendszeresítése és a századosi rendfokozatban a fizetésjavítás, úgy, hogy állandó javulás mutatkozik.

A katonai pálya előkelő társadalmi állást, kedves és családias bajtársi környezetet, uri gondolkozásu, a szénért és jóért lelkesülő társaságot, szerény, de változatos életet biztosít, melyen az átlagos tucatember kötelességének pontos teljesítésével és megbízhatósággal a „méltóságos urat” is elérheti.

A párkák igen szeszélyesen fonják az egyes emberek életfonalát. Mely életpályán nem érvényesülnek rang, családi befolyás, gazdagság? A katonai pálya az összes társadalmi alakulások közt a legdemokratikusabb pálya.

Kivéve az uralkodóház tagjait, kik extra status állanak, a kiválóságot, a

A tisztihány.

Augusztus 18-án avatják fel minden évben a katonai nevelő és képző intézetek végzett hallgatóit. Az idén a felavatandók száma ijesztően csekély lesz. 700 (hétszáz) ifju helyett csak 230 (kettőszázharminc) nyeri el a tisztikar (hadapródi) kardbóját, aminek az oka főleg abban rejlik, hogy a katonai nevelőintézetekbe évek óta kevés a jelent-

kező, s a jelentkezők nagy része sem a tisztipályára való.

Mindehhez hozzájárul, hogy a folyó évben a tanári alkalmazásra is kevesebben jelentkeztek, az utabban szigorított feltételek sok folyamodót visszariasztottak, úgy, hogy a hadügyminiszteriumban a hiányok miatt az egész tisztinevelést reorganizálni készülnek.

vezérkarhoz való beosztást és a vezérkari testületben lehetséges kenguru-ugrasszerű előléptetést mindenki elérheti.

Az azonban, aki azt hiszi, hogy a katonai pályán manapság szép termet, jó hang és holmi jó cimboraság révén boldogulni lehet és munkakerülésből és betűiszony miatt lép e pályára, téved, mert azok az idők, midőn „minden gyalogos borjújában hordta a tábornagi botot” már rég letűntek. A katonai pályán tudás, lelkiismeretesség és reális munka nélkül nem lehet előrehaladni. Minden pályán vannak tartalom nélküli emberek, kiket a sors különös kegye portál, de hiba volna, ha azt hinnénk, hogy egyes nagy kivételektől eltekintve mindenkit a felszinen hord a dagály.

A véderő fokozatosan fejlődik és mindinkább kidomborul a vezető körök törekvése, hogy a tisztikar a magasabb állásokat is még aránylag fiatal korban érje el. Ezért a katonatiszti pályát a magyar fiatalságnak a legmelegebben ajánlom.

Feleslegesnek tartom tündöklő nevű emberek példáira hivatkozni, legyen elég Fejérváry, ki mint bécsújhelyi akadémikus kezdte és elérte mindazt, amit ember elérhetett. A hadseregben a legmagasabb rangot, a közéletben megkülönböztetett diszes állásokat, általános becsülést, tiszteletet és mindezek koronáját, a Legfelsőbb Hadúr bizalmát és barátságát. Az ő temetése valóságos apoteozisa volt a katonai erényeknek és tündöklő jele a megbecsülésnek, mely körülveszi a kiváló katonát.

Aki vagyont akar szerezni, az ne legyen katona, aki azonban dolgozni komolyan akar és lelkesülni tud, az csapjon fel közénk. Nem fogja megbánni soha!

Konzuli kinevezések.

Ő Felsője kinevezte: Königsbergbe fizetéstelen konzullá Wien Frigyes eddigi tiszteletbeli alkonzult, a kavallai konzuli ügynökség tiszteletbeli alkonzulatússá történt átalakításával egyidejűleg Zsolnay Adolf tiszteletbeli konzult ezen alkonzulatús vezetőjévé, Cavaliere de Nava mérnököt Reggio di Calabriába fizetéstelen alkonzullá. Továbbá: Pósfai Virgil konzulnak a patrisi cs. és kir. konzulatús vezetésével való megbízását ióváhagyta és a wieni németalföldi kir. tiszteletbeli főkonzullá kinevezett Lapair János Zakariás kinevezési okmányát a megerősítési záradékkal ellátta, Luxardo Michelangelo osztrák állampolgár, zárai lakosnak pedig megengedte, hogy Argentina köztársaság zárai tb. alkonzulává történt kinevezését elfogadja, egyuttal nevezettnek kinevezési okmányát a legfelső megerősítési záradékkal ellátta.

Mexikó.

Az elmúlt hét eseményei közül legjelentősebb az, hogy a fölkelők bevették Tampicot. 6–7000 ember, 10 ágyúval és 14 géppuskával két hétig ostromolta a várost Pablo Gonzales parancsnoksága alatt és a gyenge helyőrség kénytelen volt megadni magát. A város elesését valószínűleg az okozta, hogy a fölkelők rombolása elvágta a vasuti közlekedés útját Mexikó főváros felé.

A fölkelők másik jelentős sikere az, hogy Aguilar 2000 emberrel megkerülve Tampicot, elfoglalta Tuxpant, mely-

nek 500 főnyi helyőrsége az ostrom elől visszavonult. Ezzel a két haditényvel a mexikói öböl partvidéke a Rio grande del Norte torkolatától Veracruzig a fölkelők birtokába jutott. Az egész partvonalon persze Tampico birtoka a legfontosabb, mert kikötő, amelyen át fevvert hozhatnak a csapatok számára. Délről Zapata fölkelőserege ezalatt már magát a fővárost fenyegeti. A várostól mintegy 30 kilométernyire húzó-dó hegylánc átjáróit szállotta meg Huerta serege, végső ellentállásra készen. Ha ez az utolsó természetes bástya elesik, akkor a fölkelőké Mexikó birtoka.

Legénységi olvasmányok.

Lapunk mult heti számában bővebben ismertettük a hadügyminiszter nagyjelentőségű pályázatát a legénységi olvasókönyvekről. Benniünket nemcsak katonai, hanem kulturális szempontok is vezérnek, mikor e reformot szível-lelélekkel üdvözöljük. De mert ismerjük az ugynevezett „hazafias” magyar lapokat és azokat a patronokat, miket elsütögetnek, valahányszor katonai ügyekhez hozzászólnak, ezért éppenséggel nem csodálkozunk, hogy egy laptársunk vezércikkben szedi le a keresztvizet a legújabb sütetű „ponyváról”.

Mert ponyva lesz — tisztelt laptársunk szerint — minden sor irás, mi erre a pályázatra beérkezik. Igazi író csak nem fog 500 koronáért versenyezni? Inkább ír e helyett — vezércikkeket, mert ezeket nem bírálják, talán el se olvassák, de egész bizonyosan 500 koronával se honorálják. A „ponyva” fái a tisztelt cikkírónak, de hogy a ponyva — e katonakönyvek megszületése előtt — miként grasszál az egy-

szerű nép lelkületében, arra nem kíváncsi a tisztelt cikkíró ur. Neki csak az fáj, hogy a katonaviselt ember még az obsit után is léleken együtt lesz a bajtársakkal, mohón olvassa ezredének haditetteit és valami olyasfélét is megtanul, hogy a hadierények nem zárják ki a magyar hazafiságot, sőt ez utóbbiból sarjadnak ki azok a dicső hősi tettek, melyeket méltóknak tartottak a katonai olvasmányok írói a megéneklésre.

Csak nálunk Magyarországon lehetséges, hogy vezércikkíró urak a hadsereget a szegyenpadra feszítsék. Minden más boldogabb országban a gloire fénye ragvog a katonaság homlokán. Sedán volt olyan nagy katasztrófa, mint Königgrätz és bár a francia hadsereg demoralizációjáról szomorú tények beszélnek, azért mégis minden francia szívében tisztán és sérthetetlenül ott van a hadsereg, mert a hazafiságot a hadseregszeretettől elválasztani nem lehet. Csak nálunk lehet szóval, éljennel és vezércikkkel menteni a hazát és a mikor a hadügyminiszter nemcsak fegyverrel, hanem könyvvel, kulturával, irodalommal akarja szolgál-

ni az igaz nemzetvédelmet; akkor a könyvek írói, a kultura napszamosai, az irodalom művelői véres gunynyal kísérik és kommentálják tiszteletreméltó törekvését. Ahelyett, hogy a kultura hódítását, az irodalom új birodalmát üdvözlőnek: ponyváról regélnek, arról a ponyváról, amelyet — ők fognak megírni. Mert igenis: ezt a pályázatot nem katonatiszt, hanem író fogja megnyerni. Ha véletlenül csalódnánk ebben, úgy az is csak véletlenség, de nem lehetetlenség, hogy a nyertes katonatiszt még író is. A pályázat bár titkos, de azért minden civil író előtt — nyílt. 500 korona nem sok, de mindenestre több, mint a mennyit hasonló terjedelmű írói munkáért ismeretlen íróknak polgári lap fizetni szokott. Hát akkor mért ne pályázzon rá talentumos író? Ha olyan nagyon restelli a „szoldateszkát” szolgálni: az 500 koronát nyugodtan zseberakhatja és a nevét elhallgathatja. Csak az a feltétel, hogy — jó legyen a munkája. Ez az egyetlen feltétel — tudjuk — nagyon súlyos, mindenestre könnyebb — egyéb téma hiányában — e pályázat ellen vezércikkhez, mert ehhez még íróknak se kell lenni, csak épp — kesernyően rosszmájúnak. Ehhez ért a vezércikkirő ur, de azt már bizonyára nem tudja, hogy e „ponyvva”-termékek olvasó taborát nem az ő vezércikkei tanították meg — olvasni. Ezt a nagy és igazán nemzeti kulturmunkát, a véresen kiszerveztetett „szoldateszka” cselekedte. Statisztikai kimutatások nincsenek kezeink között, de azért mégsem járunk messze az igazságtól, ha kijelentjük: a magyar népiskola az analfabéta milliőkből néhány százezer gyermeket éppen csak arra tanít meg, hogy nagy iromba paraszt betűkkel nevét le tudja pingálni; ezekből ujságolvasót már csak a katonaság nevel. A lenézett és kicsufolt katonaság nem elégszik meg a rendelkezésére bocsájtott ember-anyag testierejével. Céljait csak úgy szolgálhatja odaadó teljességgel, ha a katona lelki energiáját is fegyvelmezheti a legfelsőbb szolgálat érdekében. De ez energiák fejlesztését meg kell előznie a lelkek felszabadításának. Össze kell törnie előbb a kulturálatlanság, a műveletlenség, igen gyakran a félig állatiasság bilincseit. A legtöbb ujcnc, amikor csapattestéhez bevonul inkább állat, mint ember; de a mikor a harmadik éve is letelik, a kiszolgált katona mindig — ember. Ember tetőtől-talpig! És ezt a gyönyörű kulturmunkát a hadsereg végezte. A sokszor ócsárolt fegyvem, a félelmes „drill” már számtalanszor hathatósabb eszköznek bizonyult, mint a polgári — nádpálca és papirgaluska. A kiszolgált katonák lelkivilágának mécsesét a hadsereg gyújtotta meg. Ennek fényénél meglátták, hogy falujok határán túl is van még más, talán az övéknél még jobb világ. Megismerték primitív életük szimpla számjegyeit, az írás áldását, az olvasás gyönyörűségét, a térképolvasás elemeit át egy kis földrajzot, ezredük történelmének elregé-

lésénél pedig egy arasznyit a világtörténelemből és hogy becsületesség, egyenesség, férfiasság, bátorság nemcsak katona-, hanem ember-erény is.

Ezt a sok jót a feledés mohája hamar belepln, de mielőtt az obsitos szíve teljesen elkérgesedne: bekopogtat hozzá a legénység olvasmányai. Hogy ezek az olvasmányok a hadierényeket dicsőíteni fogják, az nemcsak a pályázat feltételeiben van meg, hanem benne lesz e könyvekben is; mert erre garanciát nyújt a bírálóbizottság, mely csak ez erényekkel ékes könyveket jutalmazza.

Ezenkívül lehetnek e könyvek akár ponyvatermékek is. Sőt azt kívánjuk hogy e szegénybélveget az olvasó obsitosok minél hamarabb észrevegyék. És ennek örüljön a cikkirő ur is, mert ha az obsitosok disztinválni tudnak a ponyva körül, úgy már — vezércikkeket olvasnak. Az ilyeneknek aztán e könyvek ugvis hiába predikálnak ósdi és ostoba hadierényeket. Ők már csak a vezércikkeken vidulnak és örülnek... Válgják egészségükre!

K—S.

Kanada az Unió felé huz.

The Dominion of Canada... Végtelen síkságok merülnek föl képzeletünkben, sötétlő erdőrengetegek, ezüstösen csillogó tavak és amint végigrohanunk a canadian pacific végtelenbe vesző sínpárjain, a dübörgő lokomotív éjszakába bevilágító szikraesője indián lovasok tollkoronájára hull. Merész és gyűlölködő szemek villannak bele a éjszakába, farkaszemet nézve a modern kultura hódító vasszörnyetegével, a prüszkölő lokomotív vörös szemével... Kanada... Nyugodtan alvó tavak ezüst tükre csillan meg a holdfényben és a vizek öslakói, a halak, csodálkozva buknak fel a tötükörre, amint ráborul egy percre a víz ezüst békéjére a gép vörös lehellete... A tegnap békéje, csöndje, a hatalmas országársz végtelen nyugalma még ma is harcban áll a hódító géppel, Kanada még ma is földmivelő terület és nehezen fogadja be a vaskerekűk és füstölgő kürtök kulturáját, a gépet, az ipart. Könnyen érthető hát, hogy ez a nagy darab alvó földterület a maga nyugalmas konzervatívizmusában hűsége gyarmata maradt Nagy-Britanniának, alkalmas le-

rakodó helye a brit konzervatív politikának. — De az utóbbi évek meghozták a nagy változásokat. Az Egyesült Államok határain át egyre követelőbben, egyre növekvő harsogással muzsikált bele a kanadai síkságok és erdők csöndjébe az iparüző yankee-köztársaság iparüző zaja és Kanada békéje, Kanada csöndje immár nagy veszélyben forog.

Történelmi tradíció, hosszas együttélés, közös érzelmek, közös érdekek ezer szállal fűzték eddig Kanadát az anyaországhoz. Ennek a békés együttélésnek támasza volt az őshazából beszámazott angol és a lojalis, vagy inkább közönyös francia lakosság túlnyomó többsége. Ez a két népréteg őrizte legjobban a kapcsolatot Nagy-Britanniával, bár a franciák lojalitása inkább indolencia volt, mint őszinte ragaszkodás. Mert hiszen a délafrikai angol-bur háboruban is veszedelmesen hasonlított a kanadai francia eredetű lakosság magatartása az ir nacionalisták viselkedéséhez, akik pedig nem bizonyultak jó angol hazafiaknak a nehéz időkben. Azzal tehát tisztában voltunk, hogy a kanadai franciák lojalitása csak azért látszik lojalitásnak, mert az ellenkezőre nem igen adódik alkalom. Hiszen Kanadának igen liberálisan megalkotott alkotmánya és autonóm kormányzata van.

Amint a népszámlálás adataiból látjuk, bizonyos vidékeken túlnyomó többségben vannak a franciák. Így például Quebec 2,003.232 lakosa közül 1,605.339 francia. Ez a kényelmességből és érdekellentét hiányában lojalis tömeg pedig igen alkalmas termőtalaja minden olyan akciónak, amely a brit birodalomhoz való ragaszkodást akarja megbontani. És ilyen mozgalom van. A bevándorlás, amely az Egyesült-Államokból és Európából óriási mértékben árasztja el Kanada vidékeit, különösen a nyugati területeket, heterogén elemeket, a legkülönbözőbb felfogású, hajlamu, nemzetiségű és politikai meggyőződésű emberek százazreit viszi be Kanada életébe. Ezeketől az újonnan bevándorló tömegektől persze nem lehet kivánni, hogy ragaszkodást és szeretetet érezzenek a távoli Nagy-Britannia iránt. Őket nem fűzi sem történelmi, sem érzelmi nexus és nem kapcsolja semmiféle gazdasági reláció Angliához.

A legutóbbi népszámlálás szerint a lakosság összesen 7.2 millió volt. Ebből 1.8 millió angol, 1 millió ír, 1 millió skót és 2 millió francia. Ez a közel 6 millió a lakosság zöme, de ebből csak a 2 millió angol lehet föltétlenül megbízható híve az anyaország politikájának. A további, több mint 1 millió lélek úgy oszlik meg, hogy első helyen állnak a németek (közel 400.000 fő!), utánuk következnek az osztrákok és magyarok (130 ezer) és a norvégek (107 ezer). Van még 90 ezer belga is. Az oroszok és az olaszok 40—40 ezer fővel vannak képviselve, nem sokkal kevesebb (33 ezer) a lengyelek száma. Igen tekintélyes számú zsidó bevándorló is él Kanadában (75 ezer). Az itt felsorolt né-

pek és nemzeteken kívül képviselve van még Svájc, Hollandia, Görögország és a távol Kelet is. Kína, Japán, India néhány ezer fővel gyarapították a kanadai népesség tarka tömegét. — Ez a nemzetközi konglomerátum semmiképpen nem alkalmas talaja az angol imperializmusnak. És ha hozzátesszük ezekhez a számbeli adatokhoz azt is, hogy ezek a tömegek nagyrészt az Egyesült-Államokból vándorolnak át, miután több-kevesebb ideig magukba szittták a köztársaság levegőjét, akkor világosan megállapítottuk a Dominion of Canada veszedelmét.

A franciák és a beözönlő idegenek nem olvassák az angol lapokat, hanem európai ujságokat és az Egyesült Államok republikánus lapjait vásárolják. — Így aztán a kanadai lakosság nagy része sokkal jobban érdeklődik pl. a mexikói bonyodalom iránt, ami pedig egy idegen állam, az Egyesült Államok és Mexikó ügye, mint az anyaországban veszedelmes arányokat öltő ulsteri mozgalom iránt, amely teljesen hidegen hagyja Kanadát.

Említettük azt is, hogy Kanada első sorban agrikultur állam. Iparcikkekben óriási szükségletét beszerezhetné az anyaországból is. De a kanadai lakosság — részben az előbb vázolt okokból, részben a közelség miatt — az Egyesült Államok gyáripárát és kereskedelmét gazdagítja, Anglia nagy kárára. E gazdasági kapcsolatot és a folytonos bevándorlás által egyre erősülő érzelmi relációkat még szorosabbra fűzi az a körülmény, hogy a hatalmas szomszéd köztársaságból bevándorló munkástömegek a nemzetközi munkásszövetséghez tartoznak. Ennek vezérekara pedig az Unióban székel! A bevándorló tömegekben pedig egyre nagyobb százalék az ipari munkás, mert a hiányzó gyáripárt pótolni kívánják és a kínáló alkalmat ügyesen fölhasználják az amerikai gyárosok, akik egyre nagyobb számban telepednek le Kanadában, magukkal hozva ügyes unióbeli munkásaikat. Így az Unió gazdasági, politikai és társadalmi befolyása egyre emelkedik Kanadában, ami pedig fokozottan veszélyes tünet, a földrajzi közelség miatt. Ehhez hozzájárul még az is, hogy az Egyesült Államok sajtója és a beözönlő népesség által befolyásolt kanadai ujságok minden gazdasági baj kutforását Angliában, az angol politikában látják.

Anglia látja a veszedelmet, amely azzal fenveget, hogy kanadai Egyesült Államokat csinál a Dominion of Kanadából. Védekezik is. Ennek a védekezésnek egyik érdekes tünete az is, hogy a connaughti herceg utódjául Kanada general governor-jául György angol király sógorát, a királyné fivérét, Teck Sándor herceget nevezte ki. Az angol herceg nagyanyja magyar nő, Rhédev Claudine grófnő volt. Most tőle várja a brit imperializmus tekintévének helyreállítását, az angol szimpátiák megerősödését a köztársasági mozgalomtól osztrómolt Kanadában.

Aspern 1809. május 21-22.

Az osztrák-magyar hadtörténelem egyik legfényesebb dátuma, derék hadseregünk egyik legszebb győzelme az 1809. május hó 21—22-én vívott asperni csata.

23.000 vitéz harcos vére hullásával váltotta meg a diadalt a napoleoni harcok e legvéresebbikében, de az eredmény méltó volt az áldozat nagyságához: a csaták nagymestere, a győzhetetlennek vélt Napoleon itt szenvedett először vereséget.

Napoleon, hogy Károly főhercegnek a Duna északi partján összevont seregére döntő csapást mérjen, Wien alatt hidat veretett és hadtesteinek átkelését Aspern és Essling helységek megszállásával biztosította.

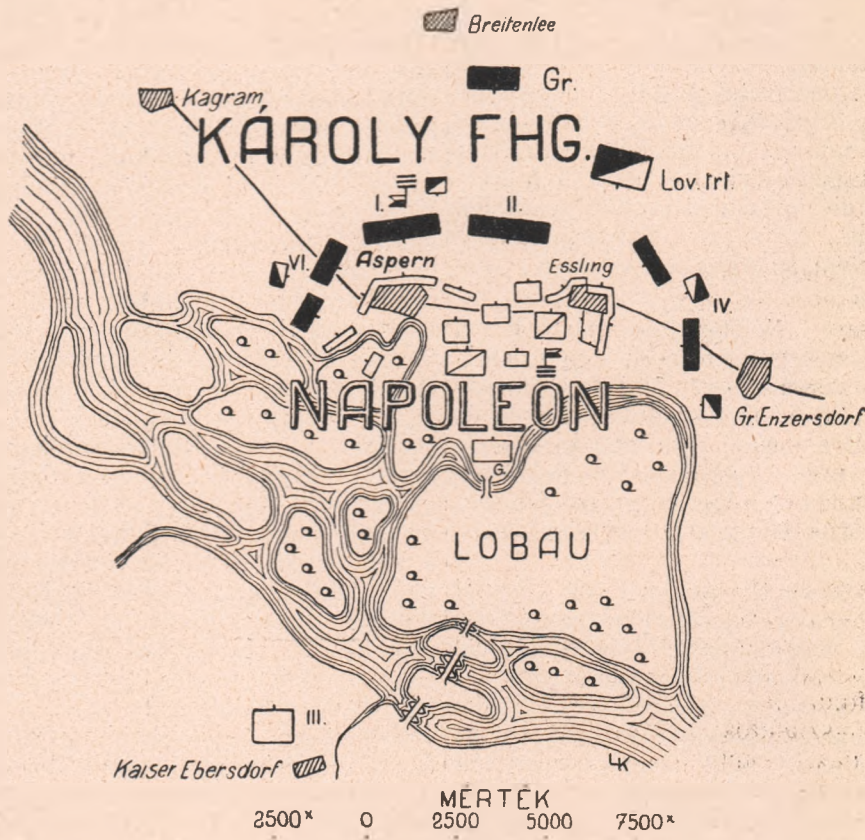
Az átkelés hírére Károly főherceg öt oszlopban előnyomul és május 21-én

lyesen vezeti újabb rohamra a példájával feltüzelt csapatokat — és a francia támadást visszaverik. (E lélekemelő jelenetet örökíti meg az asperni hős vezérnek a bécsi Burgplatzon felállított lovasszobra.)

Ezután véglegesen csapataink kezébe kerül a már ismételtlen elfoglalt, de megint elvesztett Aspern is, mire Napoleon a visszavonulást rendeli el. A főágon vert dunahid ugyanis a reggeli órákban ismét annyira megrongálódott, hogy a déli parton levő jelentékeny erőket nem bírta harcba vonni.

A harc makaességát bizonyítja, hogy a franciák is legalább oly nagy veszteséget szenvedtek, mint a győztes fél, sőt némely források az ő elesettjeik számát 45.000 főre is teszik.

A hősi halált halt derék harcosaink emlékét az asperni templom előtt Albrecht főherceg által emeltetett szobor hirdeti s a száz éves évforduló al-

délután 3 óra után már megkezdődik a küzdelem a helységek birtokáért. A támadás — bár francia részről csak 4 gyalog- és 3 lovashadosztály tudott a lebecsült gyújtóhajók és vizimalmok által megrongált hidakon átkelni — minden erőfeszítés dacára, eredménytelen maradt a sötétség beálltáig.

Az éj folyamán helyreállított hidon ui francia erők érkeztek be és másnap hajnalban a főherceg 95.000 emberével már 76.000 francia folytatja az öldöklő harcot.

7 óra tájban Napoleon három gyalogadosztállyal és az összes tartalék lovassággal a középről végrehajtandó elmentámadást rendeli el. Az osztrák oszlopok hősiesség után már hátrálni kényszerülnek a francia veteránok elől, midőn Károly főherceg a 15. gyalogezred zászlójával kezében, szemé-

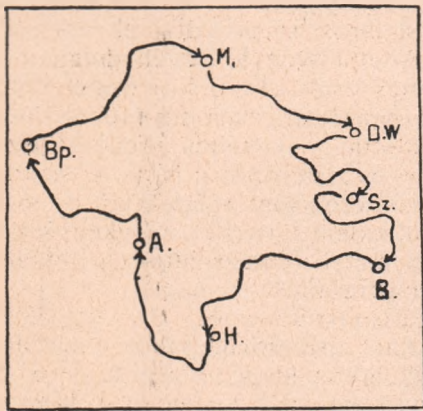
kalmával fegyveres erőnk ő felsége legmagasabb jelenlétében lélekemelő ünnepélytel rottta le a helyszínen a kegyelet adóját.

Magyar csapattestek közül a losonci 25., nagyszombati 31., kaposvári 44., kolozsvári 51. és egri 60. gyalog- és a cs. és kir. 6. és 8. huszárezredek, az osztrák csapatok közül a 3., 8., 15., 18., 21. és 55. gyalog-, 2. és 3. ulános-, 11. táb. tarack-ezredek, valamint az 1. és a 2. táb. vadász zászlóalj, melyek kiváló vitézségükkel lényegesen hozzájárultak az asperni győzelem kivívásához, az évfordulót, mint az ezred emléknapját, a nagy naphoz méltóan évente megünnepelik.

A megemlékezésből mi is részt kérünk és büszkén köszöntjük az ünnepelő derék ezredek harctépett lobogóit.

Cs.

Turaut a Kárpátokban.

A Királyi Magyar Automobil Club kitünő vezetősége, amely páratlan sikerrel rendezte tavaly az adriai turaut, f. évi május hó 24-től—31-ig bezárólag rendezti idei automobilversenyét „Turaut a Kárpátokban, 1914.” címen. A turaut rendezősége az idén is ugy határozott, hogy a tavaly bevált kitünő rendszerhez folyamodik és ismét aktív katonatisztekét kér fel a sportbiztoság fáradtságával és felelősséggel járó feladatára. A Club közbenjárására úgy a hadügyminiszter, mint a honvédelmi miniszter engedélyezték a tisztek részvételét. Az e célra felhasznált szabadság nem számítódik be az évi szabadságba.

A turaut éjjeljezési állomásai közül Munkács a legelső. Itt 24-ikén éjjeljeznek a versenyzők. 25-ikén Dornawatrán, 26-ikán Szovátán, 27-ikén és 28-ikán Brassóban. A kétnapos brassói pihenés után 29-ikén Herkulesfürdő, 30-ikán Arad szerepel az uti programban. 31-ikén Budapesten befejeződik a turaut.

A résztvevő tisztek igen sok hasznát látják ennek az egyheti kirándulásnak. Alaposan megismerik több rendkívül fontos közlekedési vonalunkat, gazdagodnak földrajzi ismeretekben és érdekes tapasztalatokat szerezhetnek az automobilnak, mint hadi közlekedési eszköznek használhatóságáról. A sportbiztos tisztek névsora a következőképpen alakult: Árkvi Zoltán honvéd százados, Apáthy László huszár hadnagy, Baitz József huszár hadnagy, Barna Kornél honvéd százados, Czifó Károly huszár ezredes, Czant Hermann cs. és kir. százados, Csekme Károly honvéd főhadnagy, Folkusházy Lajos, Gassauer Lajos vezérkarhoz beosztott századosok, Gludovátz János főhadnagy a 7. hadtestparancsnokság automobil-referense, Homonnai Sándor honvéd főhadnagy, Horváth Dénes vezérkari százados, Halász Gyula koronaőrési százados, Haba Lajos hadnagy, a 6. hadtestparancsnokság automobil-referense, Hutiray Gyula honvéd százados, dr. Incze Zoltán fegyvertári műszaki százados, Laitos Géza honvédtüzér főhadnagy, Mach Alfonz tüzér százados, Mocskonyi Ervin honvédtüzér hadnagy, Novák János vezérkari alezredes, Nack Emil vezérkari százados, Péntek Zoltán huszár főhadnagy, Pollacsek

Albin honvéd főhadnagy, Rovko Alfréd honvéd százados, Rittinger Béla, a klosterneuburgi automobil-osztályba beosztott főhadnagy, Shvoy István vezérkarhoz beosztott százados, Truszka Arnold mérnökari százados, Török Béla honvéd százados, Zulawsky Elemér honvéd őrnagy, Zala Károly honvéd főhadnagy.

A hiányos párbaj-kodexek.

Irta: Dr. Szilágyi Lajos cs. és kir. kamarás.

Mig a becsület érintetlensége és a mások becsületének minden viszonyok között való tiszteletben tartása — úgy mint a hadsereg tisztikarában — mindenütt kötelező nem lesz, mig a polgári társadalom minden tagja a veleszületett vagy nála kifejlődött indulatokat minden körülmények között teljesen fekezni nem tudja, mig törvényhozási uton olyan rendszabályok nem teremnek, melyek az egyéni és családi becsületet teljesen megvédik és ezek ellen intézett minden támadást és merényletet súlyosan megtorolnak, addig a lovagias eljárás ki nem küszöbölhető.

Igy tehát szükséges, hogy oly szabályok, társadalmi törvények legyenek, melyek a becsület tisztaságát és érintetlenségét legalább azok között biztosítják, kik még ezen reális és materiális korszakban is egyéni integritásukat minden anyagi jó fölé helyezik és életük árán is megvédelmezik.

Ezek az igaz lovagias szellemtől áthatott, becsületüket féltve őrző ur-emberek összessége által hozott, fejlesztett és terjesztett lovagias törvények a különböző becsületügyi szabályokban vagy párbaj-kodexekben található. E kodexek lényegükben valamennyien ugyanazon alapelveket tartalmazzák, csak részleteikben, fejtegetéseikben térnek el egymástól.

Különösen észrevehető ez a régebbi és az újabb keletű, valamint hazai és a külföldi párbaj-kodexek között. Mig az előbbi differenciát a legutóbbi időben kialakult modern, igazi lovagias felfogás idézte elő, addig utóbbiaknál az egyes nemzetek sajátosságaihoz, vérmérsékletéhez és szokásaikhoz való alkalmazkodás miatt vannak különbségek.

Az utóbbi időben azonban a párbaj-kodexekben kifejezésre jutó alapvető tételek ellenére is egyes lovagias ügyek elintézésénél oly jelenségek merülnek fel, melyek az igazi lovagias szellemmel össze nem egyeztethetők.

Igy többek között előfordultak oly lovagias ügyek is, melyeket csak megkezdték, de le nem tárgyaltak, teljesen be nem fejezték; vagyis röviden: lovagiasan el nem intézték; dacára ennek ezen ügyeket az egyik fél egyoldalúan lovagiasan elintéztettek deklarálta, illetve a szereplő megbízottak olyan egyoldalú kijelentést tettek, hogy felük részéről az ügy a lovagiasság szabályai szerint elintéződött, holott éppen ennek

ellenkezője történt, mert az az ügy lovagiasan elintézhető nem volt.

Ha figyelembe vesszük, hogy ily elintézési módok, ha általánossá válnak, a lovagias eljárás nemcsak illuzoriussá válik, hanem diszkreditálva is lesz, szükséges, hogy ezeket az elintézési módokat a becsületét feltve őrző társadalom ne szankcionálja.

Egy ügy lovagiasan akkor van elintézve, ha a megsértett becsület elégtételt nyert, azaz midőn a sértő a sértettnek a párbaj-kodexek pontos betartása mellett, legalább négy tanu jelenlétében vagy közreműködése mellett, békés vagy fegyveres uton elégtételt adott.

E tételből pedig önként következik, hogy legelsősorban a sértőnek áll érdekeiben, hogy úgy lovagiasan befejezést nyerjen. Ez az érdeke pedig azt követeli, hogy tőle telhetően mindent kövessen el, hogy a lovagias eljárás fennakadást és késedelmet ne szenvedjen és úgy lovagiasan befejezést nyerjen. Tehát az a sértő, ki ügyének ily módon történő elintézése és befejezése elé akadályokat gördít, vagy oly akadályokat, melyeket módjában van elhárítani, nem hárít el, az a lovagiasság egyik alapelve ellen vét és eljátszotta azt a jogát, hogy sértéséért lovagias uton elégtételt szolgáltatthasson és hogy őt lovagias eljárásra alkalmasnak tekintsek.

Hogy így a lovagiasság intencióival össze nem egyeztethető esetek előfordulhattak, ennek okát nemcsak némely idejétmúlt kodex nem eléggé precizizált és részletekre ki nem terjeszkedő szabályaiban kell keresnünk, hanem abban is, hogy a mindinkább észlelhető társadalmi tagoltság és különböző pártállás a lovagias ügyek elintézéséhez oly tényezőket vonultat fel és érvényesít, melyek a lovagiassághoz nem tartoznak és melyek az egyéni és családi becsület megvédésénél figyelembe nem vehetők.

És itt egy kissé vissza kell mennünk a sértés természetének vizsgálatára: egy sértés lehet subjektív vagy objektív.

Mig a subjektív sértést az egyéni becsület érzékenysége állapítja meg, addig az objektív sértést minden lovagiasan gondolkodó egyén megállapíthatja.

Ennélfogva, hogy sértés történt-e vagy sem, legelsősorban az hivatott megállapítani, ki ellen ez irányult és legkevésbé az, ki ezt elkövette.

Az, hogy a sértő cselekedet mulasztás vagy kijelentés sértő szándékkal történt-e vagy sem, a sértés megtörtéte befolyással nem lehet, csakis ennek eliminálásának módjánál jöhet tekintetbe.

Haogy nincs feljogosítva a sértő a sértés és ennek fokának megállapítására, épp oly kevésbé hivatott arra, hogy ő határozza meg azt, vajon úgy lovagias uton való elintézésre alkalmas-e vagy sem, mert ez már önbíráskodás és határozottan a lovagiasság szellemébe és törvényeibe ütközik.

Hogy maga a sértés mily indítóokból keletkezett, ez birhat a sértés fokának, illetve az adandó elégtétel mérvének megállapítására, magára a sértés tényének megtörténtére azonban befolyással nem lehet.

Az indítóokok tehát csak súlyosbító vagy enyhítő körülmények lehetnek, ezeknek mérlegelése és megállapítása pedig a megbizottak együttes dolga.

Ezeknek elbírálásánál különösen a sértő megbizottai teljes objektivitással tartoznak eljárni és sohase hagyják azon magasztos eszmét figyelmen kívül, hogy a lovagias eljárás folyamán nemcsak a felüket képviselik, hanem az igaz lovagiasságot, megállapodásuk fokmérője pedig az legyen, hogy a megsértett becsület azon elégtételben részveszüljön, amelyre hasonló esetben maguk is igényt támasztanának.

Ha ily ideális és magasztos lovagias elvek szem előtt tartásával intéztetnének el az összes felmerülő lovagias ügyek, nemcsak a becsületsértések száma csökkenne, hanem azok a kölcsönös megbecsülésre, megértésre vezetnének, melyre éppen a mi széttagolt és pártszennvedélyek által széjjelválasztott magyar társadalmunknak égetően szüksége van.

Hajórajunk látogatása Malta-szigeténél.

Alig néhány napja, hogy a földközi-tengeri angol hajóraj a Triestben és Fiumében tett udvariassági látogatás után vizeinket elhagyta, máris visszadiuk a vizitet. E hó 22-én ugyanis három nagy hadihajónk, a „Viribus unitis” és a „Tegethoff” dreadnoughtok, nemkülönben a „Zrinyi” csatahajó keresik fel Maltát, a földközi-tengeri brit flotta támpontját és május 28-ig maradnak az angolok vendégei.

Érdekes megemlíteni, hogy a tengeren oly szörnyen hatalmas Nagybritannának a Földközi-tengeren egy oly hadihajója sincs, mely a most Maltába menő „Viribus unitis” és „Tegethoff” dreadnoughtjainkat akár nagyság, akár harcérték tekintetében felülmulná.

A spanyol flottafejlesztés.

Spanyolország szomorú végü háboruja az Egyesült-Államok ellen sok tanulsággal tette gazdagabbá a madridi hadvezetőséget. 1908-ban kezdődött meg a flotta ujjaépítése és ez a munka már eddig is nagyon szépen haladt előre. Három kis sorhajó gerince készült el legutóbb, angol hajóépítő cégek segítségével: „I. Jaime”, „XIII. Alfonzó” és „España”. Az „España” már teljesen elkészült, „XIII. Alfonzó”-t 1913 május 7-ikén bocsájtották vízre, „I.

Jaime” pedig még dokkban van. A hajók nyolc 30.5 centiméteres és husz 10.2 centiméteres löveggel rendelkeznek. Sebességük: 20 csomó. Tehát kis dreadnought-típusok.

Görög-török versengés a tengeren.

Hihetetlen erőfeszítéssel dolgoznak a görögök és törökök, hogy tengeren a fölényt a másik fél felett elnyerhessék.

Most úgy látszik, hogy a nyomorúságos pénzügyi helyzetben levő Törökországnak sikerült a görögöket letromfolni. Az év elejével az Armstrong angol cégtől megszerzett „Rio de Janeiro” — vagy új nevén „Sultan Osman” — ősszel bevonul a flottához. Akkorára kész lesz a „Reschad V.” hiperdreadnought is, mely jelenleg a Vickers-cégnél épül.

Mindezzel szemben a görögök erre az évre egyetlen egy nagy csatahajót se tudtak maguknak szerezni, holott a délamerikai köztársaságoktól felette előnyös ajánlatokat kaptak. A német Vulkán-műveknél épülő „Salamis” csatahajó pedig csak 1915. elején lehet kész.

Tekintettel a két állam között megoldatlanul álló kérdések özönére, ez az egyenlőtlenség az európai békére komolyabb veszélyeket reithet magában, mint gondolnók. Nagyon is valószínű, hogy Törökország az ő hatalmas hajóegységei birtokában a tengeren hátrányban levő görögöket az azei kérdésekben meghátrálásra készíti, illetve megkísérli, hogy álláspontját a tengeren fegyvertelenül álló Görögország mindenben akceptálja.

Könnyen érthető tehát az a taktika, melyet a két állam a még függő kérdésekben követ: Görögország siettet mindenben a megegyezést, Törökország pedig minden ürügvet felhasznál, hogy a tárgyalásokat legalább az egyik dreadnought elkészültéig elhuzza.

Adriátikus.

A katonai közgazgatás reformja.*

— Levél a szerkesztőhöz. —

A „Magyar Közigazgatás” f. é. 19-ik számában fenti cím alatt megjelent cikk a közgazgatási reformmal kapcsolatosan valószínűleg megoldásra kerülő katonai előadói állások szervezésével részletesen foglalkozik, tekintettel azonban arra, hogy a gyakorlati tapasztalatok éppen ellenkezőjét bizonyítják, mint amit a kérdéses cikk elérni óhajt, — nem lesz talán felesleges ezen kérdést a gyakorlati tapasztalatok alapján más oldalról is megvilágítani.

Mindenekelőtt meg kell állapítani azon bebizonyított tényt, hogy a rend-

*) Ez a levél f. hó 19-ikén érkezett szerkesztőségünkbe. Bár f. hó 21-ikén ugyan ezt a levelet a „Pesti Hírlap” leközölte, mégis a levél írójának kérelmére mi is közreadjuk. Tartalmával azonban magunkat egyáltalán nem azonosítjuk. Szerkesztőség.

kívül sok munkát és alapos gyakorlati tudást igénylő katonai ügyeket a járásokban ez idő szerint majdnem kivétel nélkül a járási irnok látja el — és habár sok időt igénylő egyéb dolga mellett ennek csak úgy tudott eleget tenni, ha munkaidejét naponta több órával megtoldotta, — mégis kellő hozzáértéssel és ambícióval látta el a közgazgatás ezen fontos ágazatát, — mert csak az e téren kifejtett tevékenységtől várta a járási irodasegédtszít a jövőben való előrehaladást.

Megállapítandó még az is, hogy mindazon járásokban, ahol a katonai ügyeket hosszabb gyakorlattal bíró járási irnok látja el, ott nemcsak közvetlen főnökeinek, hanem az összes kiegészítési hatóságoknak elismerését is kiérdemelte.

Mindazon tények dacára a „Magyar Közigazgatás” a katonai közgazgatást a jövőben akként véli megoldhatónak, hogy egy jogi képzettséggel bíró katonai előadói és egy nyilvántartói állás szerveztessék, miáltal megfosztatnának — a katonai ügyvel ez idő szerint foglalkozó járási irodasegédtszíttek attól, hogy akkor, midőn ezen állás már némileg jobb sorsot biztosítana nekik, — azt ők is elérhessék.

De eltekintve attól, hogy a kérdésnek ekként való megoldása esetén a járási irnokok elesnének azon reménytől, a mit a katonai előadói állás szervezéséhez fűztek, — kétségtelen, hogy ez esetben az államnak több kiadása mellett a katonai ügy nem volna jobban el látva mint eddig volt, — mert alig lehet, hogy egy jogvezett tisztviselő ambícióját kielégítené az, hogy katonai előadó legyen, már pedig, ha ezen állás, amellyel járó teendő csakis 5—6 évi gyakorlat alapján sajátítható el, mindig új és új kezdő emberekkel lesz betöltve, akkor az nemcsak a közszolgálat és a katonai közgazgatásnak lenne hátrányára, — hanem nagy hátrányára volna az érdekelt közönségnek és főként azon alapos hadi képültségnek, amelyre komoly időkben igen nagy szükség van és amelynek hátrányai az esetleges mozgósításkor nyilvánulnának meg.

A katonai ügyek alapos és jó elintézését csakis kellő rátermettség és hosszú gyakorlat útján lehet elsajátítani, már pedig akármilyen jól értse hivatását az előadó, ha a melléje beosztott nyilvántartó nem ért hozzá, — vagy fordítva, — akkor a katonai ügyek ellátva nem lesz, mert minden ügy szoros összefüggésben van a nyilvántartásokkal.

De nemcsak ezért nem lehet a katonai közgazgatást megreformálni, hanem azért sem, mert a katonai kiegészítőkben alkalmazott és ezen állásra esetleg alkalmas altisztek száma nem elegendő a nyilvántartói állások betöltésére, a kiszolgált csapatbeli altisztek vagy számvivő altisztek pedig sokszor évek hosszú során sem képesek a katonai közgazgatást úgy elsajátítani, hogy állásuknak közmegelégedésre megfelelni tudjanak.

De a kérdésnek a hivatkozott cikk

szerint való megoldását még azért is lehetetlennek tartom, mert az a jogi képzettséggel bíró tisztviselők (előadók) és azonkívül nyilvántartók alkalmazása mellett oly sok kiadással járna, amit az államháztartás pénzügyi okokból ez idő szerint el nem bír.

Tekintettel azonban arra, hogy a katonai közgazgatási reform feltételül külön katonai előadói állás szervezésével lenne megoldandó, a kérdést leghelyesebben a legkevesebb költséggel és a legjobban az alábbiak szerint vélem megoldhatónak.

A katonai előadói állást mindekelőtt minden sorozó járásban egy személyhez kötni kellene szervezni akként, hogy ennek kötelessége volna ugy az összes ügyek ellátása, mint a nyilvántartások vezetése, kivéve ott ahol az állításkötelesek létszámának I. korosztálya az 500-at meghaladná, mert ott természetesen az előadó mellett még egy megfelelő munkaerő volna alkalmazandó gyakornok vagy díjnok személyében.

A katonai előadói állásokra első sorban azok volnának kinevezendők, kik a katonai ügyeket hosszabb idő óta ez idő szerint is kifogástalanul ellátták, négy középiskolát végeztek, és egy kötelezővé teendő 3 hónapig tartó tanfolyam hallgatása után a megfelelő szakvizsgát letennék.

A tanfolyam előadói kara egy cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnok és tiszt, — egy m. kir. honvéd kiegészítő parancsnok és tiszt, — egy népfelkelő parancsnok, — mozgósítási ügyekben egy cs. és kir. hadtestparancsnoksági tiszt és egy m. kir. honvédkerületi tiszt, — végül egy a katonai ügyekben jártas vármegyei fő- vagy aljegyző és egy katonai ügyet ellátó járási tisztviselőből, — volna szervezendő.

A vizsga-bizottság pedig a fenti előadókon kívül egy Honvédelmi miniszteri és egy Belügyminiszteri kiküldötttel volna kiegészítendő.

Tekintettel végül arra, hogy a katonai közgazgatás ugy a honvédelem, mint az érdekelt adózó közönség szempontjából igen nagy fontossággal bír, a katonai előadókat ugy kellene javadalmazni, hogy annak elérését és állandó betölthetését ugy az eddig azal foglalkozott járási irnokok, mint kizárólag a kiegészítési kerületi parancsnokságoknál legalább 8 évet kiszolgált arra való altisztek maguknak célul ki-tűzzék.

Ha pedig az állás akként lenne javadalmazva, hogy 50% a X-ik, 30% a IX-ik és 20% a VIII-ik fizetési osztályba jusson, akkor a katonai közgazgatás kérdése oly kedvező megoldást nyerne, hogy az eddig azt ellátó járási irodasegéd-tiszteket sérelem nem érné és a közszolgálat érdekeinek is elég tétetnék.

Avasujváros, 1914 május hó 16-án.

Latkócy Ferenc, járási irodasegéd-tiszt, a járási kezelő tisztviselők országos szakosztályának elnöke.

A Militärische Rundschau.

A Wienben megjelenő „Militärische Rundschau”, mely i. évi április 1-ig a hadügyminiszter felhivatalos lapja volt, jelenleg pedig magánvállalat, ezentul csak hetenként ötször jelenik meg.

Előnév megerősítés.

Ő Felsője Jabláczy Sándor myagalmazott altábornagynak és törvényt utódainak, régi magyar nemességük épségben tartása mellett a „szentgyörgyi” előnév használatához való jogukat díjmentesen megerősítette és megengedte, hogy Jabláczy Sándor örökbefogadott fia, Jabláczy Ervin ezt az előnévet használja.

A tisztí fizetés emelése Franciaországban.

A francia hadseregben mutatkozó nagy tiszthiány rákényszerítette a hadügyi vezetőséget a tisztí fizetések emelésére. Az első hatása ezen rendelkezésnek, a tisztí pályára törekvők létszámának emelkedésében nyilvánult.

A Saint-Cyri katonai akadémia hallgatóinak a száma a f. évben 1350-re emelkedett, még a múlt évben alig érte el az 1000 főt.

A háboru okozta károk megtérítése.

A háboru pusztításai közül egyik legnagyobb az a nehezen felmérhető anyagi kár, amelyet a magányosok birtokában, vagyonában okoz a rendkívüli intézkedéseket parancsoló rendkívüli helyzet. A beszállások, a csapatok kényszerélelmezése, az élelmiszerharácsolás már magában is igen nagy veszteséget jelent egyes vidékek lakosságának. Tegyük ehhez még a védelem és támadás parancsolta rombolásokat, a modern lövedék pusztításait, a csapatok által tönkretett vetések pusztulásait és világos lesz előttünk, hogy egyes vidékeket teljesen koldusbotra juttat a háboru még akkor is, ha ellenséges csapatok nem érintették a földjét.

A „La France militaire”-ben igen érdekes javaslattal áll elő Humbert francia szenátor a bajok és csapatok enyhítésére. Szerinte nagyon igazságtalan dolog az, hogy a háboru minden szenvedése egyes vidékek lakosságát sújtsa és sokkal igazságosabb, becsületesebb és humánusabb volna az, ha az egész ország osztozna a károkon és anyagi veszteségben. Ezért azt javasolja Humbert, hogy maga az állam törvényileg biztosítsa a károk megtérítését, így megosztva a hadszíntér lakosságának terheit az egész ország polgársága között.

A géppuskás osztagok ujjaszervezése Franciaországban.

Dacára, hogy a franciák a németekkel szemben géppuskás ügyekben a maguk fölényét hangoztatták, géppuskás osztagaikat most mégis a németekéhez hasonlóan szervezik át.

Eddig minden ezrednek 3 géppuskás szakasza volt, amely szakaszok zászlóaljanként egy-egy századhoz osztattak be. A szakaszparancsnokok hadnagyok voltak.

A Balkán háboruban elesett tiszték.

Bolgár statisztika szerint a 2 balkán háboruban az elesett vagy betegségben elpusztult tiszték száma és aránya a következő volt: összesen elesett 522 tiszt, ebből 209 tényleges, 313 tartalékos. Rendiokozat szerint elesett a ténylegesekből: 6 ezredes, 8 alezredes, 34 őrnagy, 39 százados, 43 főhadnagy 39 hadnagy, összesen a tényleges tiszték 10 százaléka. A tartalékos tiszték közül 3 alezredes, 5 őrnagy, 9 százados, 29 főhadnagy, 267 hadnagy, összesen a tartalékos tiszték 7 és fél százaléka.

Uj kivándorlási törvény Görögországban.

Az ország lakosságának kivándorlása, az uj törvény szerint a következőleg szabályoztatik:

A kivándorlás megtiltható a belügy, hadügy és tengerészetügyi miniszterek által 40 éven aluli védköteleseknek. Egyáltalán tilos a kivándorlás: a) 15—20 év között a szülő v. gyám írásbeli beleegyezése nélkül; b) 21 év előtt, a védképes egyéneknek; c) akik védkötelezettségüknek nem tettek eleget; d) elmakacsolt elítélteknek.

Kivándorlás közvetítésével csak belügyminiszteri engedély alapján szabad foglalkozni a kivándorló hajók és társaságok állami ellenőrzés alatt állanak. A viteldijak állami szerződések alapján szabályoztatnak, s ennél magasabb illeték szedése, az élvezett jog megvonását vonja maga után. A védképes és védköteles férfiak visszatartása a tömegesen kivándorló török és izraelita férfiak ellen irányul.

Uj gyalogsági fegyver Japánban.

A régi Arisaka fegyver helyett a gyalogságot az 1905. mintájú fegyverrel szerelték fel. Az uj fegyverek már évek óta készen voltak, azonban pénzügyi tekintetek akadályozták meg az azonnali kiosztást. A meglevő nagy lőszerkészlet előbb felhasználandó volt. 1913. őszén kezdődött meg a gyalogság és lovasságnak az uj fegyverrel való ellátása, amelyet elősegített azon körülmény, hogy a Chinában és Mexikóban keletkezett zavarok folytán, a japán kormány 800.000 Jen (1 Jen = 25 K) értékű régi fegyvert tudott értékesíteni.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A „Külügy — Hadügy” hetilap, megjelenik minden vasárnapon, 12—16 lapoldal terjedelemben, friss, érdekes tartalommal, művészies fejleccsel, elsőrendű rajzokkal, időnként képekkel. Szerkeszti: **piskárkosi Szilágyi Lajos dr.**, cs. és kir. kamarás, a vezérkarnál beosztva volt nyug. százados.

Előfizetési ára: egész évre: **16 korona**. Egyes szám ára **30 fillér**. Budapestben a főbb utcákon és tereken az összes dohánytözsdekben és az összes könyvkereskedésekben kapható. Vidéken a dohánykülönlegességi tözsdek és a pályaudvarokon az Általános beszerzési r. t. árúsítják.

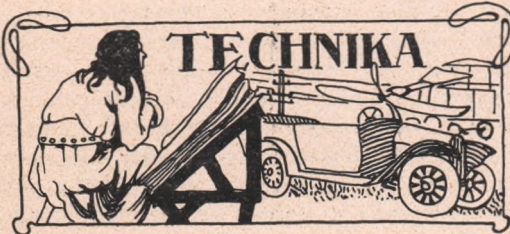
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Népszínház-utca 16. szám, hova a lap szellemi és anyagi részét illető minden közlemény küldendő Budapest, 1914. május hó.

A „Külügy — Hadügy” kiadóhivatala

A katonai büntető perrendtartás

közeli életbeléptetése szükségessé tette azt, hogy a katonai védők jegyzéke mielőbb készen legyen. Ezért a magyar igazságügyminiszter leiratban szólította fel az ügyvédi kamarákat, hogy írják össze azokat az önként jelentkező ügyvédeket, akik a hadbíróságoknál védői tisztet akarnak vállalni. Ez a jegyzék most készül és június hó 10-én már az igazságügyminiszter elé terjesztik. A jelentkező ügyvédeknek az írásbeli kérelembe, amelyet a honvédelmi miniszterhez kell intézni, jelezni kell azt, hogy a cs. és kir. hadbíróságoknál és a m. kir. honvéd hadbíróságoknál, vagy csupán ezek egyikénél kívának-e védői tisztet betölteni. Tartalmaznia kell a jelentkezésnek azt is, hogy az illető ügyvéd a fegyveres erő, vagy csendőrség nem tényleges állományában milyen tisztí rendfokozatot visel, vagy viselt és mely nyelveket beszéli.

A géprepülés vilárekordjai, azok katonai jelentősége.

Repülőgépekkel jelenleg mindenféle vilárekordot a franciák tartanak.

A vilárekordok jelenlegi állása:

Gyorsasági körrepülés: Maurice Prévost egy óra alatt 203 kilométer, 850 méter.

Szabad gyorsrepülés: Gilbert egy óra alatt 200 kilométer.

Távrepülés zárt körben leszállás nélkül: Augustin Seguin 1.021 kilométer, 200 méter.

Időtartam repülés zárt körben leszállás nélkül: Poulet 16 óra, 28 perc, 56 másodperc.

Magassági rekord: Legagneux 6.120 méter.

Katonai szempontból jelentősége az időtartam repülésnek van s ennek fokozatos fejlődését az alábbi adatok mutatják:

1908 szeptember 9-én Wilbur Wright (amerikai) repült 1 óra, 02 perc, 30 másodpercig.

1908 december 31-én Wilbur Wright repült 2 óra, 20 perc, 23 másodpercig.

1909 augusztus 7-én Sommer (francia) repült 2 óra, 27 perc, 15 másodpercig.

1909 augusztus 25-én Paulhan (francia) repült 2 óra, 43 perc, 24 másodpercig.

1909 november 8-án Henri Farman

(francia) repült 4 óra, 17 perc, 35 másodpercig.

1910 december 30-án Tabuteau (francia) repült 7 óra, 48 perc, 31 másodpercig.

1911 szeptember 1-én Fourny (francia) repült 11 óra, 01 perc, 29 másodpercig.

1912 szeptember 11-én Fourny repült 13 óra, 17 perc, 57 másodpercig.

1914 január 3-án Länger (német) repült 14 óra, 00 perc, 07 másodpercig.

1914 február 7-én Ingold (német) repült 16 óra, 20 perc, 00 másodpercig.

Néhány hónapig úgy látszott, hogy az utóbb nevezett német pilóta hatalmas teljesítménye hosszú ideig határköve lesz az időtartam repülésnek, de folyó évi május hó 10-én Poulet, egy eddig majdnem ismeretlen fiatal francia aviatikus ezt a rekordot is megdöntötte.

Poulet, bár az idő nem volt aznap kedvező, biplánijával 16 óra, 28 perc, 56 másodpercig maradt fenn a levegőben. Gépének 60 lóerős Le Rhone-motora volt. 462 liter benzint és 80 liter olajat vitt magával.

A magával vitt üzemenyag mennyiségéből kitetszik, hogy egy hadi repülőgép, — melynek teherbíróképessége a feladata megoldásához szükséges utasokkal és felszereléssel sokkal jobban igénybe van véve, mint egy speciálisan rekord-célokra épített gépé — ezeket az időrekordokat meg nem közelítheti.

De arra nincs is szükség, mert a hadi gép a ráháruló feladatokat rendszerint legfeljebb 3—4 óra alatt még kedvezőtlen szélviszonyok mellett is megoldhatja. 6—8 órai üzemenyaggal pedig, mely jelenleg megterhelhetetésének felső határa, 400—800 kilométerig repülhet s így a szárazföldi hadműveletek alatt bármely felderítési követelménynek megfelelhet.

T.

A láthatatlan repülőgép.

A repülőgépkészítők egyik igyekezete odairányul, hogy olyan gépeket szerkesszenek, amelyek, az égboltozattól nehezen ütnék el, kevésbé feltűnők és nehezen vehetők célba.

Egy német mérnök a hordozó felületeket átlátszó celuloid-szerű anyagból készítette, amely nemcsak hogy nem törékeny, hanem nem is tűzveszélyes.

A kísérleti gép Münster-ben napfényben 1000 m. magasságban alig volt észrevehető. Azáltal, hogy a hordfelületek átlátszók, a vezetőnek s az utasnak, a megfigyelés és a tájékozás is nagyban megkönnyítettik.

(Streffleur.)

A „Külügy — Hadügy” szerkesztőségéből.

Balassa Imre tartalékos m. kir. honvédhadnagy, az ismert fiatal író, f. hó 12-ikén belépett a „Külügy — Hadügy” szerkesztőségébe és a segédszerkesztői teendőket vette át.

Nagyszabású éjjeli lövészet.

Királyhidáról jelentik: Május hó 19-én a tábor melletti 1. számú harcszerű lötéren Lehár Antal őrnagy vezetése alatt, igen érdekes éjjeli lövészet volt, melyen a bécsi vartüzér ezred egy világító szakasza is közreműködött.

A gyakorlatot a lövőiskola rendes tanfolyamának 184 hallgatója és az ott időző egyéb tanfolyamok, összesen mintegy 450 tiszt nézte végig.

Előzetes ezredösszpontosítások.

Minthogy a Budapest környékén elterülő gyakorlóterek — a helyőrség nagyszámú csapatai miatt — akadálytalanul nem használhatók, a 29. és 30. honvéd gyalogezredek folyó évi június hó 8-ától 20-áig terjedő időre Csérnye-, illetőleg Isztimér-re, az 1. honvéd gyalogezred folyó évi június hó 13-ától 26-áig terjedő időre Bakonykúti-ra fog kihelyeztetni.

Az 1. honvéd táborigényező ezred pedig, mint értesülünk, f. é. június hó 11-től 30-áig Várpalotán fog gyakorolni.

Harcszerű lövészetek.

A 29. és 30. honvéd gyalogezredek géppuskás osztagainak harcszerű lövészei f. hó 17-étől Szabadkán tartatnak meg.

Halálozás.

König Antal nyugalmazott m. kir. honvéd alezredes folyó hó 16-án meghalt Nagyszébenben.

Fényes százados balesete.

Komoly baleset érte Nagyváradon Fényes Barna honvédszázados. A tiszt aequitáció a Szálka-pusztán mellett tartott lovagló gyakorlatokat, amikor Fényes százados lova hirtelen megriadt és levetette a lovasát. Fényes Barna, aki kitünő lovas, deréksontján szenvedett súlyos zúzódásokat, úgy hogy a mentőknek kellett lakására szállítaniok.

Eljegyzés.

Csernyus István tart. honvédhuzár hadnagy eljegyezte Krausz Manci urleányt Kalocsán.

Fürdőhasználat a tisztek által.

A cs. és kir. 16. számú helyőrségi kórházban a zuhany és tükör-fürdő használata bejáró tisztek, tisztviselők és zászlósok számára megengedett. A fürdő hétköznapokon délelőtt 11 órától 12 óráig; vasár- és ünnepnapokon délelőtt 8 órától 12 óráig vehető igénybe, 20 fillér díj lefizetése mellett.

A honvéd zenekar

a jövő héten a következő helyeken játszik:

Hétfő d. u. 5—10-ig Fővárosi Pavillon, és 5—7-ig Lukácsfürdő, kedd d. u. 5—10-ig Lukácsfürdő és Erzsébetter 5—7-ig, este 8—1-ig Angolpark, szerda d. u. 5—7-ig Párisi nagyáruház, 5—10-ig Stefánia-kioszk, csütörtök d. u. 5—7-ig Párisi nagyáruház és Corso kávéház, este 8—1-ig Angolpark, péntek d. u. 5—10-ig Fővárosi Pavillon, szombat d. u. 5—10-ig Lukácsfürdő, 5—7-ig Erzsébet-ter és este 8—1-ig Angolpark, vasárnap d. u. 5—7-ig Corso kávéház, 4—6-ig Tattersall, este 8—1-ig Angolpark.

Térzene.

A Hangl meletti Vigadó-teren minden hétfőn és pénteken délután 5 óra 30 perctől 6 óra 30 percig szintén lesz térzene.

Lapunk egyik főcéljával tüztük ki, hogy a véderőgyekben való tájékoztatlanságot megszüntessük, s a katonai előírások utvestőjében tanácstalanul álló polgárságnak utbagazításainkkal szolgálatára lehessünk.

Ezen a héten a következő kérdéseket intézték hozzánk:

Kérdés: Az őszi fegyvergyakorlatokon összehozható csapatok husszállítási jogát óhajtanám elnyerni. Kihez kell fordulnom?

Válasz: A cs. és kir. hadügyminisztertől kérvényben kérelmezze. A miniszterium 9. osztálya intézi el. Személyesen járjon utána.

Kérdés: A f. évi sorozáson egyévi önkéntesnek besoroztak, kérvényem értelmében valószínűleg a közös tűzerekhez. Az önkéntesi év végeztével ténylegesítettetni akarom magamat. Felhívást kaptam, hogy azon esetben, ha valamely különös szolgálati ágban pl.: 1. erődítési, 2. tüzérségi szertári, műszaki, vagy műszak-közigazgatási, 3. élelmezési, 4. katonai építészeti számvevő szolgálatra akarom kiképeztetni magam, ezt a beszercei hadkiegészítő parancsnoksággal azonnal közöljem. Tanácsot kérek, melyik volna jobb a négy különleges szolgálati ág közül; megjegyzem, hogy a csapatnál akarok szolgálni. Ha 'aktiváltatom magam, szükségem lesz-e valamely tanfolyamra és mennyi ideig? Vannak-e bizonyos előnyök arra az önkéntesre nézve, aki ténylegesítési szándékkal szolgál? Az előléptetés milyen időközökben történik? Mivel szolgálatom megkezdésére 1917. év október 1-éig halasztást kértem, megengedik-e, hogy azt előbb elkezdjem?

Válasz: 1. a tüzérséghez fog kerülni, de

hogy közös lesz-e, vagy honvéd, az csak augusztusra dől el, még pedig a sors szerint. Kérvény alapján azonban egyiktől a másikhoz is helyezhetik, ha a viszonyok megengedik.

1. Ha önkéntesi éve alatt ténylegesítésre alkalmasnak mutatkozik, felszólítják s ha 1 évi próbaszolgálat alatt is megfelel, ténylegesítik. Különös előnyök nincsenek, ami a katonai intézetekből kikerült tisztekkel szemben nem is volna igazságos. Az előléptetési időközök különbözők, nézze meg lapunk 2. számának ezt feltüntető táblázatát.

3. Önkéntesi szolgálatát előbb is megkezdheti, 1914., 1915. vagy 1916. október 1-én.

4. Mivel ön csapatnál akar szolgálni, a felhívásban foglalt ágazatokra ne pályázzék. Nem is ténylegesítik mindegyikben.

Részletesebb felvilágosítást tartózkodási helyének tisztjeitől, vagy az ott állomásozó kiegészítő, vagy ezredparancsnokságtól személyesen kérjen, nekünk sem időnk, sem terünk nincs rá.

A fegyveres hatalom csoportlövő versenye.

Több ízben megemlékeztünk már arról a rendkívül érdekes versenyről, melyet ilv címen ahadsereglövőiskola fíradhatatlan vezetősége rendez. Híreinket most azzal egészíthetjük ki, hogy a versenyre ez ideig 354 csoport jelentkezett, ami oly tekintélyes szám, hogy az eredményből tisztjeinknek a lövésben való átlagos ügyessége is megítélhető lesz.

Az iskolaparancsnokság szívessege folytán azon szerencsés helyzetbe kerültünk, hogy mai számunkban mi közölhetjük először a verseny első díjának fényképét. Az ábrázolt szobrocskából 6 bronz szobrot kap a győztes csapat, 1 ezüst szobor pedig a győztesek ezredének jut.

A hadseregvívótorna.

Ma, május 24-ikén kezdődik és 26-áig tart a budapesti tisztikaszinó helyiségeiben az ezidei XI. hadseregvívótorna. A tornán részt vesznek a hadsereg, a haditengerészet, mindkét honvédség és csendőrség tényleges tisztjei, tisztjelöltjei és katonai tisztviselői és azok az altisztek, akik a katonai vívó és tornatanári tanfolyamot jelenleg látogatják, vagy már elvégezték. A résztvevők öt csoportba oszlanak. I. csoport: Tisztek, akik a hadseregvívóiskolában vagy az elemi tanfolyamon mint vívótanítók működtek vagy nemzetközi vívóversenyeken első díjat kaptak. II. Tisztek, akik az elemi tanfolyamot elvégezték és az I. csoportba nincsenek beosztva. III. Tisztek, tisztjelöltek, katonai hivatalnokok, akik az elemi tanfolyamot nem végezték el. IV. Katonai vívómesterek. V. Altisztek, akik a

katonai vívótanárképzőt most látogatják vagy már elvégezték. Minden csoportban vannak kard, tör és torkard mérkőzések.

A hadseregvívótornát követi 27., 28., 29. és 30-ikán a budapesti Mária Terézia lakotanya földött lovardájában a szurony-díjvívás tényleges tisztek, zászlósok és katonai tisztviselők, valamint a hadsereg, mindkét honvédség és csendőrség tényleges állományába tartozó minden rendfokozatu legénységi egyének számára. A verseny tiszti és legénységi versenyre oszlik. A viadalok egyesvívásból (ember ember ellen) állnak. A győztesek ugy a hadseregvívótornán, mint a szuronydíjvívásban érmekeket és tiszteletdíjakat kapnak.

Ijúsági versenylovészet.

A budapesti középiskolák katonai lövésztanfolyamai az évzáró versenylovészetet ma f. hó 24-én délután 2 órai kezdettel tartják meg a nagytétényi katonai lövőtéren. A versenylovészetet Pogány Géza m. k. honvédszázados vezeti.

A cs. és kir. hadsereg rendeleti közlönyéből.

Kitüntetések: Zednik Oszkár nyugalmazott altábornagynak gyalogsági tábornoki cím, Flick Mór lovag vezérőrnagynak a Ferenc József-rend tiszti keresztje, Hojer Vendel ezredesnek a 3. oszt. vaskoronarend, Wocarda Nándor alezredesnek legfelső meglegedés kifejezése újólag, dr. Henning János testőr- és ezredorvosnak a Ferenc József-rend lovagkeresztje, Hofrichter Zdenko századosnak és Boschitz Rezső műszaki tanácsosnak legfelső meglegedés kifejezése, Csanics Károly vezérőrnagynak a Ferenc József-rend tiszti keresztje, Rosenmayr Vince alezredesnek, Kybast Frigyes őrnagynak, Fischer Ferenc századosnak, Hackenberg Antal hadbiztosnak, Kissling Károly katonai nyilvántartási főtisztnek, Desero Angelo és Klein Rudolf katonai főszámtiszteknek, Kos Antal századosnak, Pekárek Artur főhadnagynak, Novák Jarosláv hadnagynak hadügyminiszteri dicsőre oklevél.

Kinevezések: Fülöp Albrecht württembergi herceg, a 6. huszárezredbe főhadnaggyá, Peitzker Frigyes 94. gy.-e.-beli ezredes, a 10. gy.-ezred, Czapp Mór 36. táb. ágyusezredbeli alezredes ezen ezred parancsnokává, gróf Dzieduszycski Sándor 8. ulánusezredbeli százados, madridi kat. atasévé, Schreiner Antal 6. vartüzérezredbeli tart. főhadnagy tart. századossá, Magerl Mihály 16. hadtest hadbiztosságabeli I. oszt. főhadbiztos, az 5. hadtest hadbiztossága főnökévé, Fritz Lipót, Pinteá László, Lehrényi Károly, Worczowski Károly, Worczokowsky Károly lovag, Wanek János okleveles orvostudorok, egyévi önkéntesek segédorvos-helyettesekké.

Felmentések: Wretschker Konrad I. oszt. főhadbiztos, az 5. hadtest hadbiztossága főnökségétől, Kunz Sándor altábornagy, a 6. hadtest par.-nál szolgálati állása alól.

Beosztások: Obauer Rezső ezredes a 10. gy.-e. parancsnoka, a 6. hadtestparancsnoksághoz, Miellichhofer Zsigmond nyug. őrnagy, az 5. hadtestparancsnoksághoz: a kü-

lönleges és helyi alkalmazásra szánt nyug. tisztek összes állományába; Rhemen Vilmos báró és Pettkó Márkus alezredek, Mörk Lajos és Kostyál Károly századosok.

Athelyezések: Stuchly Károly őrnagy a 36. gy.-e.-től a 67. gy.-e.-hez, Pleyer József főszámtanácsos a hadügyminisztérium szakszámvevőségétől a 6. hadtest hadbiztosságához, Neuwirth Vilmos főszámtanácsos a 7. lovashadosztály hadbiztosságától a 27. gy.-hadosztály hadbiztosságához, Hammer József számtiszt a 2. hadtest hadbiztosságától az 5. gy.-hadosztály hadbiztosságához, Fleischbacher Károly számtiszt a 6. gy.-hadosztály hadbiztosságától a 3. hadtest hadbiztosságához, Schöffel József számtiszt a 14. hadtest hadbiztosságától a 7. lov.-hadosztály hadbiztosságához, Lenz Mátyás nyug. százados a 6. hadtestparancsnokságtól a 2. hadtestparancsnoksághoz, Niczky Richárd százados a 16. vonat-osztálytól az 5. vonat-osztályhoz, Sebastiani Ferenc százados a 9. vonat-osztálytól a 16. vonat-osztályhoz, Tökés László hadnagy b. o. a 15. gy.-e.-hez, ugyanezen ezr. állományába, Czapps Ödön százados-számvivő a 36. táb. ágyuzezredtől és Thomas Krispin főhadnagy-számvivő a 12. tábori tarack-ezredtől kölcsönösen, Gallina Adolf kat. építésügyi főszámtiszt a klagenfurti hadmérnöki igazgatóságtól a 12. hadtest kat. építési osztályához, Herzig Ernő hivaltiszt a kat. földr. int.-ből a léghajósosztályhoz, Schweighofer Miksa nyug. őrnagy az 5. hadtestparancsnokságtól a zsnaimi kat. állomásparancsnoksághoz, mint állomástiszt, Bäurner Károly százados 1. tábori tarack-ezredbeli százados, b. o. a hadügyminisztériumba, a 13. hegyi tüzérezred tényleges állományába, Fudurics Milán százados a rivai erődparancsnokságtól a zágrábi térparancsnoksághoz, Holaschke Artur százados a 10. gy.-e.-től a 11. hadtestparancsnoksághoz, Suldowisky Viktor kat. számtiszt a hadügym. szakszámvevőségétől a 14. hadtest hadbiztosságához, Vorcz Alajos nyug. százados a 11. hadtestparancsnokságtól a 3. hadtestparancsnoksághoz, Pezzi Ferenc nyug. százados a castelnovói csapat-kórháztól a 24. helyőrségi kórházhoz. Athelyezés a cs. és kir. honvédséghez: Osostowicz Lajos főhadnagy a 80. gy.-e.-től a 3. Landwehr gy.-e.-hez, Rösler Miksa tart. hadapród a 13. táb. tarack-ezredtől, Albrecht Ferenc dr. tart. hadnagy a 48. gy.-e.-től a 24. Landwehr gy.-e.-hez, Hecht Ottó dr. tart. hadnagy a 4. táb. ágyuzezredtől.

Szabadságolások: Várakozási illetékek: Jiricsek Bohuszláv 40. gy.-e.-beli százados, Zanner Lajos 24. gy.-e.-beli, Wessely Igó báró 15. drag.-e.-beli, Sapiéka Sándor herceg 2. ulánus-e.-beli hadnagyok, Turyczyn Julián sarajevói kat. élelmezési rakt.-beli kat. élelmezésügyi főtiszt.

Szolgálatonkívüli viszonyba helyezések: Blasák Károly 21. gy.-e.-beli tart. százados, Frömmel Viktor 8. gy.-e.-beli, Löwy Sabeteg 43. gy.-e.-beli, Steinbrecher Károly 53. gy.-e.-beli, Benuti Mario 61. gy.-e.-beli, Pawlik Vilmos 97. gy.-e.-beli, Brammer János 99. gy.-e.-beli, Mándy Lajos 6. huszáre.-beli, Richsner Ágost 2. táb. ágyuzezredbeli, Frankó József dr. 35. táb. ágyuzezredbeli, Rappeport Jenő 2. lov. tüzér-

osztálybeli, Fleicher Ferenc vasutezredbeli tart. hadnagyok.

Nyugdíjazások: Frey Károly 51. gy.-e., Ettwel Jenő 85. gy.-e., Reetler Tivadar 95. gy.-e., Schiebl Antal 8. hegyi tüzére., Maculan Alajos 1. vartüzére., Attems-Heiligenkreuz Károly gróf 5. drag.-e., Bogyay Lajos 1. huszáre., Szerdahelyi Tibor 8. huszáre., Durmin-Keplitz Szaniszló lovag 13. ulánus-e.-beli századosok, Kurz József 50. gy.-e., Nothe Ernő 70. gy.-e., Kalogser János 97. gy.-e.-beli főhadnagyok, Klug Gyula 56. gy.-e. és Sulkowsky Szaniszló herceg 2. drag.-e.-beli hadnagyok, Kotnik Bernát 27. helyőrségi hórházbeli ezredorvos, Kraut János krakkói hadmérnöki igazgatósági katonai építésügyi főszámtiszt.

Tiszti rangról való leköszönések: Eisler Károly 3. hegyi tüzérezredbeli, Klein Richárd lovag hadnagyok.

Kilépések a hadseregből: Miligorsky András 6. gy.-e.-beli, Frics János 28. gy.-e.-beli tart. hadnagyok.

A cs. és kir. haditengerészet rendeleti közlönyéből.

Kinevezések: Raschka Antal 2. oszt. ideigl. tanító ideiglenes tengerészeti szaktanítóvá.

Athelyezések: Rodinis Károly és Schiavon Henrik sorhajóhadnagyok és Weninger János 2. oszt. gépüzemvezető a bródi monitor-állomáshoz.

Tartós vezénylések: Tanzer Leonard százados-hadbíró a hadügyminisztérium tengerészeti osztályához, O'Flanagan John sorhajóhadnagy a tengerész műszaki bizottsághoz, Raschka Antal ideiglenes tengerész szaktanító az — arzenál — ujonc- és munkás-iskolához.

Fogyatékek: Gosvodich András nyug. arzenál-mester.

Szolgálatonkívüli viszonyba helyezés: Blessics Nárcisz sorhajóhadnagy, Zernotta Alajos 2. oszt. főgépüzemvezető.

A m. kir. honvédség rendeleti közlönyéből.

Ő Felsége Bergmann Ágoston őrnagy, fegyvertári műszaki tisztnek, nyugállományba való helyezését legkegyelmesebben **elrendelni** méltóztatott.

Okiratilag megdicsértetett: Sek Győző, m. kir. horvát-szlávon csendőr parancsnokságbeli százados.

Adományoztatik: a 2. oszt. tiszti katonai szolgálati jel: Sarkotic István altábornagynak, vizeki Tallián András vezérőrnagynak, Reschfellner Antal őrnagynak; a 3. oszt. tiszti katonai szolgálati jel: Barkóczy-Klopsch Béla századosnak.

Nineveztetik: számvivőtiszthelyettesé: Kovács László, V. számú csendőrkerületbeli csendőr, címzetes őrmester.

Beosztatnak: a 29. h. gy. ezr.-nél: Löffler Emil alezredes, az 1. zászlóalj és Peterdy László őrnagy, a pótzászlóaljkeret parancsnokául; Buchhalter Simon, 5. h. gy. ezr.-beli százados gazdasági tiszt az 1. zászlóaljhoz.

Athelyeztetnek: a következő százados gazdasági tisztek: Lányi Armin János a 17. h. gy. ezr.-hez. Beosztatik az 1. zászlóaljhoz, Vitkay Imre, a 31. gy. ezr.-hez. Beosztatik

az 1. zászlóaljhoz; a következő főhadnagy gazdasági tisztek: Marticskó Rokus az 5. h. gy. ezr.-hez. Beosztatik a pótzászlóaljkerethez, Lakosy István a 7. h. husz. ezr.-hez. Beosztatik az 1. osztályhoz és rétyi Székely Dezső a m. kir. koronaőrseghez; továbbá Sávoly Béla hadnagy, gazdasági tiszt az 1. h. gy. ezr.-hez. Beosztatik a 2. zászlóaljhoz. — Pap Domokos, 1. és Kovács László, V. számú csendőrkerületbeli számvivőtiszthelyettes: kölcsönösen; — a közös hadsereg tényleges állományából a m. kir. honvédség tényleges állományába: Szücs Károly, József főherceg cs. és kir. 37. gy. ezr.-beli százados. Beosztatik a 4. h. gy. ezr.-hez, rudinai Molnár Jenő, Boroevic, cs. és kir. 51. gy. ezr.-beli százados. Beosztatik a nyitrai 14. h. gy. ezr.-hez; — továbbá: a népfőlkélesügyi honvéd tisztek állománycsoportjába: Vadász Pál, százados, a miskolci 10. népf. parancsn. való besorozás mellett, Rabong Frigyes hadnagy az 5. h. husz. ezr.-hez, Ludwig Károly főhadn. a nagykorösi és Erb Dániel Dániel század.-számvivő a sepsiszentgyörgyi állami mén-telep katonai osztagához, Magay Sándor hadnagy a 10. h. husz. ezr.-hez, Fodor Jenő tart. zászl. a 23. h. gy. ezr.-hez, draskóczy és jordánföldi Ivánka Géza 5. husz. ezr. tart. zászl. a cs. és kir. közöshadsereg tartalékába.

Szolgálaton kívüli állományba helyeztetik Beér László 2. h. husz. ezr. tart. hadn.

Nyugállományba helyeztetnek: Jäger Arpád méneskari százados, Rietler Ferenc 23. h. gyezr. százados, gazdasági tiszt, Orincsay Lajos 16. h. gyezr. főhadnagy.

A tisztviselői rendfokozatáról kért leköszönése elfogadott Ferenczy Géza időlegesen nyugdíjazott segédszámvisztnek.

Pályázati hirdmény. Egy jutalomdíj mellett való ideiglenes irodai állásra a m. kir. budapesti I. honvéd kerületi bíróságnál Budapesten pályázat hirdettetett. Ezen állás javadalmazása évi 1440 (Egyezernégy-száznegyven) korona, amely előzetes havi részletekben folyósítatik. — Pályázhatnak nyugállományu (várakozási illetékekkel szabadságot) honvéd tisztek, tisztviselők. —

A pályázati kérvények a nyilvántartó hatóm. kir. budapesti I. honvéd kerületi parancsnokságnál nyújtandók be.

Eladó lovak.

Lapunk 2-ik számában ieleztük, hogy a pótlóavatóbizottságok és csikótelepek eladásra szánt tiszti hátsólovaikat június elején árverésre bocsátják Wienben. Ez az árverés június 6-ikán lesz a meidlingi szejeresz-kaszárnyában. Mintegy 140 lovat árvereltet el a hadügyminisztérium kizárólag lovascsapatok tisztjei, lovasított tábornokok, törzs- és főtisztek számára. Tisztek kizárólag egyenruhában léphetnek be a laktanyába. Polgári személyek csak belépőjeggel jelenhetnek meg az árverésen. Belépőjegyeket a hadügyminisztérium 3-R. osztálya ad ki június 2-5. ig. reggel 9-1-ig.

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

K. I., tart. zászlós. Dolgozata, sajnálatunkra, nem üti meg lapunk mértékét.

D. Ly. Bpest. II. ker., Toldy-u. 60. Érdemleges választ mindaddig nem adhatunk míg nem közli, hogy milyen minőségben óhajt a hadtengerészetnél szolgálni? Mint orvos?

A szerkesztésért és kiadásért
Dr. SZILAGYI LAJOS FELELŐS.

A lapot a „Külügy-Hadügy” lapvállalat
r.-t. adja ki.

Merkantil-nyomda (Havas és Léhner) VIII.,
Német-utca 27.

Tennis-rakettek, sport-eszközök, lovagló- és
sétabotok, tajték- és borostyán dohányzó-
szerek, önborotváló és hajnyíró gépek, zseb-
kések, fésűk és kefék nagy választékban

HUBER J.

műsztergályos játék-áruházában
BUDAPEST, BAROSS-UTCA 47
Árjegyzék bérmentve.

Telefonszám: József 36-46.

Szenes László

festék, kence, máz, kefe és
háztartási áruk gyári raktára

Budapest, VIII. kerület
József-körút 72. szám.

Poloskairtást

jótállással. Padló beeresz-
tést, acélforgácsolást, festést,
mázolást, tapétozást olcsón vállal

Fuchs Budapest, Szondy-u. 37.
Telefon 102-36.

Tiszteknek 10 százalék engedmény.

Szt.-Lukácsfürdő

kávéház és vendéglő
naponta délelőtt, délután és este

katonazene

Kitűnő ételek és italok. — Polgári
árak. — Figyelmes kiszolgálás.

WIRTH J. vendéglős.

Hazai szepességi lenipar!

WEIN KÁROLY ÉS TÁRSAI

Szepességi vászon- és asztalnemü-gyárosok.

Gyártelepek: Késmárk — Bussócz.

Főraktár: Budapest, IV., Váci-utca 30/B. (Haris-
bazár.)

Ajánljuk kitűnő hírnévnek örvendő, saját
gyártmányu szepességi vászon-, asztal-
nemü-, törülköző-, töröl-, ágynemü, mat-
rácélme-, zsebkendő- stb., stb. készit-
ményeinket nagy választékban. — Továbbá
szállítunk kórházaknak, intézeteknek, szál-
lodáknak, kávéházaknak, fürdőknek stb.
teljes berendezéseket a legelőnyösebben.

Költségvetéssel szívesen szolgálunk!

A MAGYAR FÖLDRAJZI INTÉZET

VILÁGATLASZA

95 fő és 190 melléktérképpel, 130 térképlapon,
130.000 helynevet tartalmazó névjegyzékkel.

Szerkesztik:

Kogutowicz Károly dr. és Littke Aurél dr.

AZ EGYETLEN MAGYAR RÉZIALLASZ!

Ára füzetekben K 50.—

Félbörkötésben K 60.—

Kérjen mintatérképet és prospektust!

MAGYAR FÖLDRAJZI INTÉZET R.-T.

BUDAPEST, V., RUDOLF-TÉR.

A keleti pályaudvarról				A nyugati pályaudvarról			
vonat- szám	óra	pere	vonat- név	vonat- szám	óra	pere	vonat- név
912	12 05		szv. Belgrád, Sofia, Saloniki	154	5 00		szv. Vác
310	5 40		Hatvan	152	5 15		szv. Rákospalota-Ujpest
8	6 10		Wien, Graz, Sopron	122	5 25		Érsekújvár, Ipolya
302	6 20	gyv.	Ruttka, Berlin	718	5 30		Szeged, Szolnok
1100	6 30	szv.	Balatonf., Tapolca	4102	6 00		Esztergom
1502	6 45	gyv.	Kassa, Csorba, Bártfa	6502	6 30		Lajosmizse, Kecsk.
908	6 50		Ujvidék, Sarajevo	156	6 35		Rákospalota-Ujpest
1512	6 55	szv.	Kassa, Csorba			k. o.	Wien, Paris, Ostende
2	7 00	gyv.	Wien	102	6 50		Segesvár, Stanisl.
602	7 05		Arad, Brassó	510	7 00	gyv.	Zsolna, Berlin
1002	7 10		Fiume, Torino, Róma	1402	7 05		Rákospalota-Ujpest
1302	7 20		Pécs, Vinkovce	1504	7 35	szv.	Nagyvárad, Wien
402	7 25		Fehring, Graz, Trieste	104	7 55	gyv.	Dunakeszi-Alag
312	7 30	szv.	Struj, Przemysl, Lemberg	158	8 00	szv.	Báziás, Karácsonb.
908	7 45		Gödöllő	708	8 25	gyv.	Nagyvárad, Ipolya
608	7 50		Belgrád, Sofia	134	8 45		Esztergom
1102 ¹⁾	8 05	gyv.	Arad, Brassó, Bukar.	4104	9 05		Wien, Berlin
408	8 10	szv.	Balatonfűr., Tapolca	114	9 15		Rákospalota-Ujpest
512	8 20		Munkács, Lawoone	160	9 45		Rákospalota-Ujpest
1906	8 25		Kolozsvár, Brassó	162	11 00		Wien
306	8 35		Osijek, Brod	6504	11 10		Lajosmizse, Kecskemét
2a	8 50	gyv.	Ruttka, Berlin				Nagyvárad, Ipolya
1703	8 55	szv.	(Győr, Wien, Fehring, Graz)	138 ¹⁾	11 35		Wien
22	9 30		Meziget, Stanislau	116	12 00		
1508 ¹⁾	9 35	gyv.	Bicske				
918	10 00	szv.	Kassa, Poprád-F.				
1112	10 45		Kunszentmiklós-Tass				
516	11 40		Balatonf., Tapolca				
21	11 55		Nagykátá				
314 ²⁾	12 00		Bicske				
			Gödöllő				

A keleti pályaudvarra				A nyugati pályaudvarra			
vonat- szám	óra	pere	vonat- név	vonat- szám	óra	pere	vonat- név
339	5 00		vv. Berlin, Ruttka	185	12 15		szv. Vác
645	5 20	tvaz.	Debrecen, Szolnok	149	3 51		szv. Rákospalota-Ujpest
917	5 20	szv.	Kunszentm.-Tass	151	5 05		Dunakeszi-Alag
309	5 30		Hatvan	721	5 15		Orsova, Báziás
1905	5 30		Osijek, Tapolca	6701	5 40		Szolnok, Cegléd
609	5 45		Brassó, Arad	4103	5 45		Esztergom
903	5 45		(Saloniki, Sofia, Belgrád)	723	5 50		Üllő, Ocsa
19	5 55		Torbágy	133	5 55		Nagyvárad
313	6 00		Pécel	725	6 00		Monor
17	6 05		Komárom	901 ¹⁾	6 10	k. o.	(Konstantinápoly, Belgrád)
1707	6 15		Stanislau, Meziget	701 ²⁾	6 10	szv.	(Konstantinápoly, Bukarest)
11	6 25		Wien	153	6 15	szv.	Rákospalota Ujpest
1505	6 30	gyv.	Lemberg, Poprád-F.	6507	6 20		Lajosmizse
513 a ¹⁾	6 40	szv.	Felka, Kassa	503	6 25	gyv.	Maros-Vásárhely
1007	6 45		Nagyvárad	135	6 35	szv.	Nagyvárad
407	6 50		Fiume, Zágreb	1407	6 40		Berlin, Zsolna
1003	7 00	gyv.	(Lemberg, Struj, Kassa)	113	7 10		Paris, Wien
315	7 05	szv.	Róma, Fiume	727	7 15		Szolnok, Cegléd
513	7 20		Gödöllő	155	7 20		Rákospalota-Ujpest
917 a ²⁾	7 25		Brassó, Kolozsvár	4105	7 25		Esztergom
317	7 30		Kunszentm.-Tass	709	7 30		Bukarest, Báziás
319	7 40		Gödöllő	501	7 35	gyv.	(Bukarest, Maramarossziget)
21	7 45		Hatvan	157	7 40	szv.	Vác, Ipolyás
1309	8 00		Paks, Bicske	125	7 45		Párkány-Nána
1513	8 15		Graz, Fehring	6501	7 50		(Kecskemét, Lajosmizse)
911	8 20		Csorba, Bártfa, Kassa	127	7 55		Párkány-Nána
519	8 35		Sarajevo, Belgrád	135 a	8 15		Rákospalota-Ujpest
321	8 45		Bukarest, Kolozsvár	4107	8 25		Esztergom
1005	9 00	gyv.	Hatvan	719	8 40		Kiskunfőlegyháza
13	9 15	szv.	Fiume, Tapolca	129	8 45		Nagyvárad
913	9 25		Győr	159	9 10		Dunakeszi-Alag
307	9 35		Szabadka	705	9 15	gyv.	Szeged
5	10 05	gyv.	Berlin, Ruttka	1401	9 40		Berlin, Zsolna
409	10 20	szv.	4109	9 55	szv.	(Pozsony, Esztergom)	
23	10 35		Miskolc	161	10 30		Rákospalota-Ujpest
695	11 20	gyv.	Triest	715	10 45		Szeged
			(Nagyvárad, Debrecen, Arad)	119	11 25		Galánta, Ipolyás
				183	12 00		Rákospalota-Ujpest

1) Június 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

2) Vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

3) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

4) Nagykatától Szolnokig csak szombaton és ünnep előtti köznapokon közlekedik.

5) Csak hétköznapokon közlekedik.

6) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től közlekedik.

7) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

8) Minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnapon közlekedik.

9) Minden hétfőn, szorán és szombaton közlekedik.

1) Csak vasárnapról hétfőre hajló éjjelen közlekedik.

2) Június 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

3) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

4) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

5) Csak hétfőn és kettős ünnep utáni köznapokon közlekedik.

6) Csak hétköznapokon közlekedik.

7) Érkezik minden kedden, szorán, pénteken és vasárnapon.

8) Érkezik minden hétfőn, esztörtökön és szombaton.

9) Vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

10) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től közlekedik.

11) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

12) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

13) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

14) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

15) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

16) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

17) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

18) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

19) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

20) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

21) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

22) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

23) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

24) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

25) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

26) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

27) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

28) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

29) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

30) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

31) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

A vonatok indulása és érkezése Budapest-Józsefvárosra.

Indulás	Érkezés
330 ³⁾ 7 00 szv. Gödöllő	615 ⁴⁾ 4 40 szv. Szolnok
	517 5 10 szv. Nagykatá
	311 ⁵⁾ 5 40 szv. Gödöllő

A vonatok indulása és érkezése Buda-Császárúrdó kitérő.

Indulás	Érkezés
40 ²⁾ 3 35 szv. Esztergom	1001 11 30 szv. Esztergom
4004 3 44 szv. Esztergom	1006 7 33 szv. Esztergom
4006 12 5 szv. Esztergom	1007 8 40 szv. Esztergom
4028 ²⁾ 12 57 szv. Püspös	1009 10 04 szv. Esztergom
4010 2 18 szv. Esztergom	1011 2 10 szv. Esztergom
4012 6 2 szv. Dorog	1013 5 46 szv. Esztergom
4016 11 03 szv. Esztergom	1017 ³⁾ 8 21 szv. Püspös
	1019 ⁴⁾ 9 31 szv. Püspös
	1016 10 07 szv. Esztergom

TELEFON-SZÁM 164-84.

DERKITS ÉS TÁRSAKATONA EGYENRUHARÉSZÍTŐ
ÉS ANGOL FÉRFI-SZABÓSÁGA**BUDAPEST IV.,
KECSKEMÉTI-UTCA 5.**Elsőrendű
látható irasu**Ujlaki-írógépek**

a legmodernebbek. Katonai és polgári hatóságok közkedvelt írógéptypusa. **Díjmentes bemutatás országaszerte.** Arjegyzék ingyen **Részletfizetésre is.** Tel. 122-60
UJLAKI-ÍRÓGÉPTELEP Budapest Erzsébet-körút 28.
 1897 óta az írógépszakmában.

Tiszti és civil nyeregszerek,

kocsiszerszám, bőrönd és finom bőraru nagy választékban, vagy rendelés szerint készit:

SCHMIDT M.**Budapest VIII.,
Rákóczi-ut 25.**

Arjegyzék ingyen

Misoga Sándorcs. és kir. udvari szállító
katonai szabó**Budapest IV.,****Váci-utca 36. Klotild-palota.**

•• Telefonszám: 916. ••

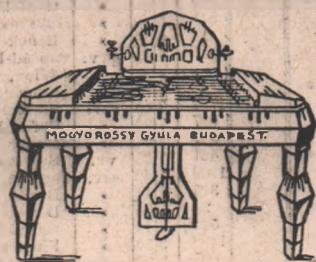
MARTON ALAJOSCS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ
BUDAPEST IV., VÁCI-UTCA 12.

Bördíszműárúk és műipari cikkek raktára.

**Nagy választék különféle sportverse-
nyek-, díjlovaglások- és díjlövészetekre
— alkalmas tiszteletdíjakban. —**

Elsőrendű utiböröndök, berendezett s üres utitáskák.

Toilette-necessairek.

Cimbalom

Számos kiténtetés jó munkáért.

Fuvolák, tárogatók, citerák, harmoni-
kák stb. Hurok. Javitás műterem stb.**Mogyorossy Gyula**kir. szab. hangszergyár, Budapest, VII.,
Rákóczi-ut 17 — Arjegyzék ingyen.

Legújabb szabad
acélszerkezettel,
részlete is. Csod-
daerős, tiszta han-
gu **GRAMOFON**
(beszélőgép) 25 k.
s feljebb. Hozzá:
Fedák Sári, Király,
Rózsa, Berezei,
Bono, Caruso-tól
legszébb lemezek
2 korona 50 fillér.
Hegedűk vilá-
g híre-
mesterek hí-
utáinzatai.

A KÜLÜGY-HADÜGY

nyomdai előállítását a

MERKANTIL NYOMDA**HAVAS ÉS LEHNER****BUDAPEST VIII., NÉMET-UTCA 27. SZ.**

végzi.

**Adott esetben hívja fel
a céget ajánlattételre.****TELEFON-SZÁM: JÓZSEF 11-83.****Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület Budapesten.
Alapított 1840-ben.**

Befizetett részvénytőke: K 20.000.000 — Tartalékalap: K 51.560.252-29.
 Könyvecskékre és folyószámlákra elhelyezett betétek álladéka 1913. évi december
 31-én: K 412.992.281-61. Forgalomban levő saját kibocsátványok: K 393.158.200 —.

A takarékpénztár **4%-os és 4¹/₂%-os zálogleveleket**, vala-
 mint **4%-os és 4¹/₂%-os községi kötvényeket** bocsát ki.

Ezen cimletek **teljesen adómentesek**, minden tekintetben **kaució-
képesek** és községek, testületek, alapítványok és nyilvános felügyelet alatt álló
 intézetek pénzeinek elhelyezésére, valamint hitbizományi és letéti pénzek gyümöl-
 csöző elhelyezésére alkalmasnak nyilvánítottak. Mind a záloglevelek, mind a
 községi kötvények alkalmasnak nyilvánítottak továbbá **katonai házassági
 óvadékok céljaira** s a záloglevelek ezefelül **árvapénzek** elhelyezésére is.